Seksuelle interaktioner

- *En undersøgelse af unges digitale interaktioner med intime billeder og videoer*

Specialeopgave

Kandidatuddannelsen i Socialt Arbejde, 10. semester.

Af

Helene Solhøj Nebel

Studie nr: 20161014

Gr. 73

Vejleder:

Inger Glavind Bo

Antal anslag:

167.788

Forord

Jeg vil indledningsvist gerne takke de individer, som har gjort det muligt for mig at skrive dette speciale. En af disse takke går til Mai og Lina fra Red Barnet, som har deltaget i interview og givet adgang til observationer. En anden tak går til den ungdomsklub, jeg fik lov til at besøge og de mange unge, der engageret deltog i gruppeinterviewet. Endvidere lyder også en tak til Inger Glavind Bo for kyndig vejledning og Andreas Møller Jørgensen for faglig sparring og respons og sidst, men ikke mindst, min søster Isabel Solhøj Nebel, for korrekturlæsning af det færdige projekt. En sidste tak skal også lyde til alle de mennesker, som har vist interesse i og støttet op omkring skriveprocessen - tak for opbakning, skulderklap og sparring og tak til Mikkel Højgaard Brøndsted for altid at presse mig til at yde mit bedste.

Abstract

With the technological development, images and videos has become a commonly used tool for communication, especially for young people who have grown up with the many opportunities that the digital world offers. This also applies to intimate images and videos where individuals appear naked or partially naked. According to Ungeprofilundersøgelsen (The Young Profile Survey) from 2015, 6-7% of the 7th and 9th grade students have shared sexual pictures and / or videos of themselves with others. Even though this number seems low, it has been growing over the last couple of years. In Addition, so has the numbers of cases where young people experience that these intimate pictures and videos are shared in contexts where they don't belong, and abused in order to forexanple gain revenge, to bully or to blackmail. Often such an experience can have both social and personal consequences for the victims of such crimes, and be very traumatic. The challenge with digital communication is that it is often faceless, which means, that privacy and consent therefore easily lose meaning, and also things often rapidly escalate with a speed, that would never acquar in the physical world, because of the missing ability to see how one's actions affect another. There seems to be need for attention to these behavioral challenges connected to digital interactions with intimate pictures and videos, in order to help young people understand that the digital world are just as real as the physical world, and that the interactions made in one world, often reflect on the other. Based in this knowledge, this thesis is studying young people aged 13-17, and their interactions with personal intimate photos and videos, based on an understanding of these sexual behaviors, as connected to their understanding of body- and of sexual identities.

To illuminate young people's interactions with intimate images and videoes, qualitative interviews and observations has been conducted with both young people, and a project manager from Save the Children Denmark, who is in charge of the digital initiatives that the organisation conducts, in order to prevent digital sex crimes, and help victims who has been exposed to this. This has been done with a constructivist perspective, and the use of interactionist theories, such as Richard Jenkins theory, about social identity and identification, and Erving Goffman's teori, about impression management.

What has been found is, that interactions with intimate images and videos, is a product of stong, sexsual and perfekt body ideals, which publicly influence the understanding of sexsual recognition

as being a way to find success. In private interactions these images are used as a way to show someone faith and worth, or sexual interesse. All these interactions are thought characterized by the need to control impressions in order to control others identification of oneself.

The social workers, which in this context includes all adults who are around children and young people, both teachers, parents and other professionals, have an important job in talking to young people about their life online, and make sure that they possess the necessary social skills to interact appropriate, also in the digital world. Also, so that they learn to take better care of themselves and each other when interacting here.

Indholdsfortegnelse

Forord **1**

Abstract **2**

Indholdsfortegnelse **4**

Figuroversigt **5**

Bilagsoversigt **5**

Indledning **7**
Forskningsspørgsmål 8

Kap 1 Afgrænsning **9**
1.1 Specialets målgruppe 9
1.1.1 De unge 9
1.1.2 Køn 10
1.2 Målgruppens verden 11
1.2.1 De digitale arenaer 12
1.3 Seksuel adfærd og intime materialer 14
1.3.1 Intime billeder og videoer 15
1.3.2 Digitale sexkrænkelser og deling af billeder uden samtykke 15

Kap 2 Eksisterende forskning og aktører på området **17**
2.1 Eksisterende forskning på området 17
2.1.1 Digitale sexkrænkelser som socialt problem 18
2.2 Red Barnets indsats mod digitale sexkrænkelser 21

Kap 3 Videnskabsteoretisk ståsted **22**
3.1 Socialkonstruktivismen som videnskabsteoretisk ståsted 22
3.2 Socialkonstruktivismen som analysestrategi 24
3.3 Det fortolkningsvidenskabelige blik 25

Kap 4 Teoretisk ramme **26**
4.1 Richard Jenkins 26
4.2.1 Identitetsbegrebet 27
4.2.2 Den menneskelige verden 27
4.2 Erving Goffman 28
4.2.1 Indtryksstyring og stigmatisering 29

Kap 5: Metodologi **30**
5.1 Den kvalitative metode 31

5.2 Indsamling af empiri 32
5.2.1 Adgang til feltet 32
5.2.2 Observationer 34
5.2.3 Interviews 35
5.3 Bearbejdning af empiri 39
5.3.1 Kodning 40

Kap 6: Den seksualiserede krop i samfundet 41
6.1. Den individuelle orden 42
6.1.1 Den perfekte krop i samfundet 42
6.1.2 De dobbelte identiteter 48
6.1.2.1 Den private & den offentlige 48
6.1.2.2 Den perfekte og den uperfekte krop 50

Kap 7: Privat kommunikation & anerkendelse 54
7.3 Samhandlingsordenen 54
7.3.1 Billeder som seksuel kommunikationsform 55
7.3.2 Behovet for anerkendelse 57

Kap 8: Indflydelsesrige aktører i arbejdet med krop og seksualitet 61
8.1 Den institutionelle orden 61
8.1.2 Seksualundervisning 62
8.2 Det sociale Arbejde 63
8.2.1 Undervisningsmaterialet 63
8.2.2 Generationernes udfordring 67

Kap 9: Konklusion 70

Kap 10: Referenceliste 73

Figuroversigt

Figur 1: Afsnit 1.2.1 De digitale arenaer

Figur 2: Afsnit 1.3.2 Digitale sexkrænkelser og deling af billeder uden samtykke

Bilagsoversigt

Bilag 1: Observation 1

Bilag 2: Observations 2

Bilag 3: Interviewguide til fokusgruppeinterview med ungdomsklub

Bilag 4: Billeder medbragt til fokusgruppeinterview med ungdomsklub

Bilag 5: Transskription af fokusgruppeinterview med ungdomsklub

Bilag 6: Kodning af fokusgruppeinterview med ungdomsklub

Bilag 7: Interviewguide til fokusgruppeinterview med Red Barnet

Bilag 8: Transskription af fokusgruppeinterview med Red Barnet

Bilag 9: Kodning af fokusgruppeinterview med Red Barnet

Indledning

Børn og unge vokser i dag op med telefoner, Ipads og computere og er allerede, fra en tidlig alder, superbrugere af flere digitale platforme. En statistik fra Børnerådet viste i 2014, at der blandt de 13 årige var ca. 97%, som havde en profil på mindst ét digitalt medie (Sørensen 2014,1). Dertil viser en undersøgelse fra Danmarks Statistik, at 97% af danske unge i alderen 15-18 år er aktive på digitale medier så som Facebook, Instagram og Snapchat, og 98% angiver at være det på dagligt basis (Danmarks Statistik 2016,1-2). Teknologien og den teknologiske udvikling er en fast bestanddel af mange børn og unges liv, både privat og socialt, og er i flere tilfælde en forudsætning for at kunne være en del af sociale fællesskaber. En pige i 9. klasse udtalte:

> "*Hvis man ikke er på messenger, så kan man jo ikke snakke med folk om hvad man skal lave, og hvor man skal mødes*" (Pige, Bilag 5,5).

Billeder og videoer er digitalt en almen anvendt kommunikationsform, særligt for de unge, som er vokset op med de mange muligheder som den digitale verden tilbyder (Svendsen, Møller & Obel 2016,18). Dette gælder også intime billeder og videoer, hvor individer fremstår nøgne eller delvist nøgne. Ifølge Ungeprofilundersøgelsen fra 2015 har 6-7% af udskolingseleverne i 7-9.klasse delt seksuelle billeder og/eller videoer af dem selv med andre. Det tal stiger til 15-20%, blandt de 15-25 årige (Svendsen, Møller & Obel 2016,18). Dertil kommer, at kamerakvalitet og tilgængelighed i dag bidrager til, at langt flere seksuelle aktiviteter (og overgreb) dokumenteres, deles og foreviges digitalt (Red Barnet 2017,5). Udfordringen med den digitale kommunikation er, at den ofte er ansigtsløs og at privatliv og samtykke derfor nemt mister betydning (Red Barnet 2017,11).

I dette speciale stilles skarpt på unges deling af deres personlige intime billeder og videoer, og de forståelser der gør sig gældende i de unges 'verden', som er medskabende for denne tendens.

I det henseende er der sat fokus på to elementer, som er fundet centrale i undersøgelsen. Det første element er fremstillingen af kroppen. Gennem de seneste år er kroppen gået fra at være et privat anliggende til et offentligt dilemma, som inkluderer både myndigheder, institutioner, fagpersoner, forældre og de unge selv. Med fokus på blandt andet vægt og udseende er kroppen blevet et alment projekt, som gennem en fælles forståelse af det ideale selv internaliseres af samfundets individer (Hansen 2005,6). De unges forhold til deres egen krop må derfor ses i en fælles forståelsesramme

mellem de unges relationer, og det samfund de lever i. Foruden kropsidealerne, som stiller høje krav til selviscenesættelsen, er ungdomsårene en tid, hvor kroppen bliver centrum for den seksuelle nysgerrighed og eksperimenteren. Og dette i en tid, hvor både piger og drenge ofte selv synes ansvarlige for de valg og den retning som de udfolder deres seksualitet og seksuelle identitet i (Hølge-Hazelton 2005,14). Det seksuelle eksisterer da mellem de to elementer - krop og identitet. Identitet er derfor valgt som det andet element både, fordi ungdomsårene er en tid, hvor relationer, tillid og kontrol er af stor betydning for den personlige og sociale udvikling, men også fordi identiteten afspejler de seksuelle processer som unge gennemgår i deres overgang fra barn til voksen.

Forskningsspørgsmål

Dette speciale er udarbejdet på baggrund af følgende forskningsspørgsmål, med vægt på netop interaktioner, krop og identitet:

Hvordan kan unges interaktion med egne intime billeder og videoer forstås på baggrund af unges identitets- og kropsforståelser?

Kap 1 Afgrænsning

For at kunne besvare forskningsspørgsmålet på bedste vis, har det været nødvendigt at afgrænse feltet betydeligt og skabe en fælles forståelsesramme for de centrale begreber, som gør sig gældende i feltet. I dette kapitel præsenteres derfor målgruppen, som dette speciale tager udgangspunkt i den *verden* som undersøges, som målgruppen bevæger sig indenfor. Til sidst defineres relevante begreber indenfor seksuelle interaktioner, herunder forståelsen af intime billeder og videoer og de digitale konsekvenser som disse kan have.

Afgrænsningen for specialet og de forståelser, som gør sig gældende er i nogen grad præget af Red Barnets forståelser, idet det var på Red Barnets Landsmøde i oktober 2017, at jeg første gang blev gjort opmærksom på en potentiel manglende viden omkring unges interaktion med intime billeder, og indledte et samarbejde med dem.

1.1 Specialets målgruppe

Når børn i dag får deres første mobil, er det, ifølge Jonas Ravn, som er projektleder ved CFDP (Center for Digital Pædagogik), i en gennemsnits alder af kun 8 år (Ravn 2016,1). Med egen mobil åbnes hurtigt op for den sociale interaktion på platforme så som, facebook, instagram og snapchat. Disse platforme giver uanede muligheder for at kommunikere og dele materialer, tanker og øjeblikke med andre. I kraft af deres unge alder kan det dog ikke forventes, at børn og unge forstår de mange konsekvenser, som kan være forbundet med brug- og/eller misbrug på digitale medier (Ravn 2016,1).

Det er i dette speciale valgt at lægge fokus på unge i alderen 13-17 år, uden en umiddelbar adskillelse mellem piger og drenge. Begrundelsen for valget af denne målgruppe, vil beskrives herunder:

1.1.1 De unge

Ungdomsårene er en fase, hvor der skal træffes flere valg i forhold til uddannelse, digital og fysisk fremtræden og arbejde, som kan få afgørende betydning for resten af livet. Det er en periode, hvor man for alvor begynder at danne sin identitet og overgå fra barndommens faste rammer til

voksenlivets mere løsslupne og til tider uforudsigelige væren. Det skal dog ikke underkendes, at ungdomsårene samtidig er en biologisk fase, hvor drenge bliver til mænd og piger til kvinder. I ungdomsårene udvikles kroppen og dens sekundære kønstræk og gør kroppen til et centralt element i de efterstræbte idealer, som i samfundet efterstræbes socialt (Hansen 2005,6).

I ungeprofilundersøgelsen kom det frem, at der var en større stigning mellem antallet af unge i alderen 7-9. klasse, som havde sendt eller postet intimt materiale af dem selv og de 15-25 årige (Svendsen, Møller & Obel 2016,18). I kraft af, at de 15 årige tæller med i begge grupper, kan det ikke udelukkes, at disse har større tendens til at interagere med intime billeder og videoer end 7-8 klasserne har.

Biologisk befinder de 13-17 årige sig i en tid, hvor hormonerne spiller en pludselig større rolle i kroppen, og hvor seksuel eksperimenteren derfor også er en begyndende interesse. De 13-17 årige befinder sig dog samtidig i en periode, hvor etik, moral og konsekvenstænkning ikke altid kan følge med og hvor faren for fejl derfor kan synes markant større (Mai, Bilag 8,15). Faren gøres ikke mindre virkelig af, at de unge i dag er superbrugere af online medier. Fejl, der laves i denne sammenhæng er ofte synlige for flere og de digitale fodspor, som efterlades her, kan være svære at slette permanent igen. De unges seksuelle eksperimenteren kan derfor siges at udgøre en risikoadfærd i dag, som kan blive afgørende både for fremtidig trivsel, arbejde og for sociale relationer (Unge, Bilag 5,27). Når det er valgt at fokusere på de 13-17 årige, er det fordi aktører såsom red Red Barnet, som arbejder på området, har udset denne målgruppe som central (Project DeShame 2017/2018). Det synes derfor oplagt at vælge samme målgruppe og gå i dybden med nogle af de komplekser, som har vist sig på området, frem for blot at undersøge en ny målgruppe.

1.1.2 Køn

I mange henseender adskiller køn sig fra hinanden, når det kommer til spørgsmål om seksuelle forståelser og handlinger. I Red Barnets rådgivning SletDet (Mai, Bilag 8,9), som hjælper unge, som har oplevet at få intime billeder delt online, får de eksempelvis markant flest henvendelser fra piger i alderen 13-17 år. Det samme er gældende for brevkassen på Sikkerchat.dk, med samme gunktion. Hos Sikkerchat ser de derfor i høj grad videredeling af intime materialer som en kønsrelateret problematik med pigerne som ofre. Ungeprofilundersøgelsen viser dog, at drengene forekommer på de delte billeder, lige så ofte som pigerne, men at drengenes oplevelse af det som værende ubehageligt sjældent kommer frem (DCUM 2016A,14). Flere undersøgelser og interviews,

foretaget i forbindelse med dette speciale, peger på, at piger rammes hårdere end drenge, når deres intime billeder videresendes. Hvor flere drenge oplever at få et klap på skulderen, oplever flere piger at blive nedgjort, 'shamet' eller mobbet (Red Barnet 2017, 10/ Bilag 5,29). Red Barnet betragter dog pigernes offerrolle som en mulig følge af, at drenge oplever, at delingen af pigers intime materialer er et middel til at fremvise maskulinitet. Delingen kan derfor forstås som et middel til at mindske et socialt pres, som drenge føler sig fanget under (Red Barnet 2017,10). Dog synes videredeling også i flere tilfælde at være en måde at gøre sig til på og sikre sin plads i fællesskabet på tværs af køn (DCUM 2016,5). Dette speciale tager dog ikke udgangspunkt i videredeling af intime billeder, men i den indledende proces, hvor individer deler egne billeder af sig selv. Der er ikke umiddelbart nogle undersøgelser, der peger på, at der skulle være flere piger end drenge, som interagerer med intime billeder. Tværtimod viser undersøgelser, at stort set alle drenge som opfordres til at yde seksuelle ydelser vælger at gøre det, mens der trods flere opfordringer blandt piger kun er meget få, som har gjort det (Svendsen, Møller & Obel 2016,18). Meget tyder derfor på, at der faktisk kan ske at udsendes en større mængde billeder blandt drenge end piger, men at piger oftere ender som ofre for videredeling end drenge. Af den grund er det også besluttet ikke at skelne mellem køn i dette speciale, ud over i de få tilfælde, hvor der synes at være en tydeligt forskel som direkte fremhæves af informanterne.

Det bør dog pointeres, at interaktioner med intime billeder ikke er noget, der foregår blandt alle unge. Mange unge har oplevelsen af, at mange gør det, men facts er, at undersøgelserne viser, at 92% af 7-9 klasseseleverne ikke gør det og ej heller 80% af de 15-25 årige (DCUM 2016A,14). Dog er der de seneste år sket en stigning i antallet af unge, som sender intime billeder samtidig med en stigning i antallet af anmeldte sager om digitale sexkrænkelser, og derudover en fordobling i antallet af henvendelser til børnetelefonen siden 2013 (DCUM 2016A,6). Også Red Barnet har oplevet en efterspørgsel på hjælp til at tackle digitale sexkrænkelser og åbnede derfor i 2016 for deres rådgivning; *SletDet*, som har til formål at hjælpe og vejlede unge, som har været udsat for digitale sexkrænkelser af den ene eller anden slags (Mai, Bilag 8,5). Trods et fåtal der rent faktisk ytre at de interagerer med digitale billede og videoer, synes der derfor alligevel at være behov for opmærksomhed på disse interaktioner.

1.2 Målgruppens verden

I arbejdet med de unges sociale interaktioner er det fundet nødvendigt at skabe en forståelse for den verden som de unge interagerer i. I et materiale fra Dansk Center for undervisningsmiljø (DCUM), *Forebyg og bekæmp deling af krænkende materiale - Inspirationsmateriale til ungdomsuddannelser* (2016), skelnes de unges verden mellem det de betegner *den digitale verden* og *den virkelige verden* (DCUM 2016A,5). Denne skelnen må dog problematiseres. I kraft af, at idet én verden betegnes *den virkelige*, tilkendegives det, at den ene verden er mere virkelig end den anden. I lyset af de undersøgelser, som vil blive præsenteret herunder, synes dette ikke at være tilfældet. De konsekvenser som digitale handlinger kan have, eksisterer lige såvel i *den virkelige verden*, som den virkelige verdens problemer eksisterer i *den digitale verden*. Dertil understreger unge selv, at deres fysiske liv og digitale liv er så sammenhængende og integrerede, at de ikke selv anskuer den ene som mere virkelig end den anden (DCUM 2016B,11). Den grundlæggende forskel for de unges synes her at være, at alting foreviges på de sociale medier. Dette medvirker både, at de unge til hver en tid kan kigge tilbage på aftaler, billeder og øjeblikke de har haft, men samtidig også at uønskede uploads ikke nødvendigvis bare forsvinder selvom man fjerner dem. De sociale medier er i dag utrolig brugervenlige, og en spontan ureflekteret handling kan her hurtigt få langvarige konsekvenser i begge verdener (DCUM 2016A,5), såsom social stigmatisering eller eksklusion og i tilfælde, hvor billeder af andre deles uden samtykke, også bøde- og fængselsstraf. Af den grund betragtes disse verdener i dette speciale begge som *virkelige*, og vil derfor i stedet blive betegnet *den digitale verden* og *den fysiske verden*.

1.2.1 De digitale arenaer

Sociale medier kan have mange forskellige funktioner, afhængigt af de behov som brugeren stiller. Det var derfor oplagt at spørge de unge, hvilken forståelse de har af sociale medier. Til spørgsmålet om, *Hvad er sociale medier?*, svarede de unge:

> "*Det er medier hvor man, [...] diskuterer, eller det er en platform hvor man teknologisk er sammen, det er et fællesskaber, kan man sige. [flere udtrykker enighed]*" og " *...et mødested!*" (Bilag 5,2).

De sociale medier har dermed en social funktion for de unge og er en kommunikationsplatform, som anvendes til at danne og opretholde fællesskaber gennem sociale interaktioner online. I figuren herunder ses en beskrivelse af de forskellige platforme samt, hvordan de unge beskrev deres anvendelse af disse:

Figur nr. 1		
Platform/Medie	**Beskrivelse**	**Anvendelse**
Facebook	Facebook har to overordnede funktioner: Først og fremmest, anvendes det af brugerne til at følge med i andres liv og relevante begivenheder, deltage i interessegrupper og holde andre opdaterede om ens eget liv.	Pige: "*Altså, facebook, det er nok mere til at se hvad folk lægger op... [...] og så begivenheder og så noget [flere udtrykker enighed]*" (Bilag 5,3).
Instagram	Instagram er et medie bestående af billeder og videoer, delt af brugerne. På mediet har man mulighed for både selv at lægge billeder og videoer op evt med en kort tekst til, og/eller følge andre som gør det. *At følge* betyder på instagram at man aktivt vælger, at få vist andre individers opslag i sin nyhedsstrøm. Disse individer kan både være venner, bekendte, berømtheder eller nogen man deler en fælles interesse med. Det er blandt andet her hashtagget (#) har vundet frem, som på mediet er et redskab til at finde billeder og videoer med en bestemt type indhold.	Dreng: "*Og instagram det er bare for at se hvad folk de laver og sådan [flere udtrykker enighed]... og ligge billeder ud. Nogen gange gør man det selv, og nogen gør det mere end andre gør [flere griner]*" (Bilag 5,3). Dreng: "*Der er nogen der bruger instagram til at se hvad andre ligger ud, og der er også nogle der selv lægger noget ud*" (Bilag 5,3). Dreng: "*Og nogen gør det for at få likes, og hvad ved jeg*" (Bilag 5,3).
Snapchat & Messenger	Snapchat er et kommunikativt medie, med to primære funktioner: At dele øjebliksbilleder og -videoer med enkelte venner, og/eller at dele dem med flere. Gennem brug af filtre og kort tekst tilføjet på billederne, kan individer vise andre hvad de laver, sende sjove øjebliksbilleder og/eller deltager i samtaler med både en og flere individer. Messengers funktion minder i høj grad om snapchats. Men	Dreng: "*Messenger og snapchat det er primært dem man bruger til at kontakte sine, eller i hvert i mit tilfælde, så er det dem jeg bruger til at kontakte dem i min omgangskreds, mine venner og sådan. [flere udtrykker enighed]*" (Bilag 5,3).

	hvor Snapchats primære værktøj er øjebliksbilleder, med tilføjet tekst, er messenger i høj grad tekst, sommetider tilføjet et eller flere billeder. Disse to medier, er de mest anvendte medier blandt unge til intern kommunikation, og har i høj grad overtaget den kommunikation som før skete via sms.	Pige: "*Hvis man ikke er på messenger, så kan man jo ikke snakke med folk om hvad man skal lave, og hvor man skal mødes*" (Bilag 5,5).
Kilde*: Udarbejdet på baggrund af informanters udtalelser og viden omkring medierne*		

Der danner sig dermed et billede af to forskellige typer af platforme, som de unge primært anvender. Facebook og Instagram anvendes i høj grad til at orientere sig omkring andres liv og relevante begivenheder. For nogle er det ligeledes en platform, der anvendes til at vise sig selv, ens interesser eller andre ting frem til offentligheden. Snapchat og Messenger er mere private. De anvendes i høj grad til interne aftaler og interaktion med vennerne.

Mai, Projektleder for *SletDet*, Red Barnets rådgivning for børn og unge om livet på nettet, fortæller dertil, at:

> "*... vi får en del henvendelser omkring Snapchat, øh og det tror jeg er det her med at det også er et hurtigt-medie, og det er en hurtig måde at kommunikere på i forhold til facebook og instagram for eksempel. [...]. Jeg vil sige i forhold til digitale sexkrænkeler og billeddeling, der er snapchat og messenger de primære. Det ved vi jo også fra umbrella sagen, hvor det er blevet delt på messenger*" (Bilag 8,10).

Da både de unges egne udtalelser om privathed og rådgivningens erfaring peger på, at intime billeder primært deles fra ung-til-ung på de private platforme, som ikke er offentligt tilgængelige, har det derfor ikke været muligt at observere disse interaktioner. I stedet har svarene derfor måtte findes hos de unge selv og gennem fagpersoner, som har viden herom.

Facebook og instagram er dog ikke uvæsentlige platforme. Som de unge selv udtrykker, bruges særligt instagram i høj grad til at *dele* elementer og til at *følge* andre mennesker. Herigennem bliver det muligt at observere både venner, kendte og fremmedes tøjstil, indretning, oplevelser og træning, eller andre ting, som også har værdi i de unges liv. De unge fortæller selv om instagram, at det ofte

er de billeder, hvor individer fremstår *frække* og *udfordrende*, som får mest opmærksomhed (Bilag 5,8). Kroppen er derfor også i centrum på de mere offentligt anvendte medier.

1.3 Seksuel adfærd og intime materialer

Der er desværre i de seneste år set flere og flere eksempler på unge, som har oplevet at få misbrugt intime billeder og videoer, som er blevet seksuelt krænket eller på anden måde haft ubehagelige oplevelser på nettet (Red Barnet 2017,6). I en 9. klasse berettede en pige blandt andet om en fremmed mand, der havde taget kontakt med tilbud om at tage nøgne modelbilleder af hende, og andre havde anmodet hende om seksuelle ydelser (Observation, Bilag 2). Blandt de seneste sager, som har fået offentlig opmærksomhed, kan nævnes umbrella-sagen, hvor to 15-årige oplevede at få en sex-video delt viralt og Offensimentum-sagen, om en gruppe på facebook, hvor meget krænkende materialer, såsom hævnporno, trusler og opfordringer til personangreb, blev delt med over 100.000 medlemmer (Ravn 2017).

En anden udfordring i disse sager er, at det kan være svært overhovedet at finde en fælles forståelse af, hvad intime og krænkende materialer er.

1.3.1 Intime billeder og videoer

Intime billeder og videoer, defineres her, som billeder hvorpå individer fremstår nøgne eller delvist nøgne. Det vil sige, iført ingen eller meget lidt tøj. Ofte vil denne type billeder have en seksuel karakter. Der er dog ikke lavet en klar definition af, hvor meget tøj et individ skal have på på disse materialer, før det ikke længere defineres som intimt eller seksuelt, men i stedet taget udgangspunkt i forståelsen af billeder, som henholdsvis værende det eller ej:

> "*Hvis det er badetøj, så længe det er badetøj, så tror jeg der er mange, så tror jeg der er flere der vil ligge det op, men lige så snart det bliver undertøj [...], ja, så bliver det lige pludselig noget andet*" (Pige, Bilag 5,21).

De unge henviser dog alligevel til, at det grundlæggende handler om poseringen:

> "*Jamen det kommer an på, hvordan man stiller sig op, synes jeg*" (Pige, Bilag 5,19) og "*Det kommer an på, hvordan billedet er taget*" (Dreng, Bilag 5,20).

Da dette speciale ikke kun koncentrerer sig om intime materialer af unge, som værende seksuelle, er det valgt at bevare den brede definition af intime billeder og -videoer, og i stedet lægge fokus på de kontekster, hvori det anvendes.

1.3.2 Digitale sexkrænkelser og deling af billeder uden samtykke

Medierne er i dag et stort offentligt rum, hvor nøgenhed fylder mere og mere både i musikvideoer, ungdomsserier, porno-sites, reklamer og film på både individers og virksomheders digitale profiler.

Der findes inden for den digitale verden flere former for digitale sexkrænkelser. Hver enkelt krænkelse er unik og bør behandles individuelt (Mai, Bilag 8,7). Med det sagt, så kan selve typen af krænkelser overordnet kategoriseres. Hos Red Barnet, når det handler om ulovlig billeddeling, skelner man overordnet mellem fem forskellige typer af digitale sexkrænkelser.

Figur 2	
Digitale sexkrænkelser	**Beskrivelse**
1. Hævnporno	Når en ekskæreste eller ven/veninde deler et intimt billede eller en video med andre uden samtykke, ofte grundet uoverensstemmelser i relationen, som har efterladt en eller begge parter frustrerede, vrede eller sårede.
2. Videredeling	Tilfælde hvor der er flere unge involverede, hvor et billede eller en video deles i en klasse, på en skole, eller i et lokalområde og nogle gange viralt. Det ses ofte som en del af en mobbe-dynamik, eller som en ureflekteret handling mellem individer i et fællesskab.
3. Gamle bekendtskaber	Når man tidligere i sit liv, har fået taget billeder helt eller delvist nøgen af en ven eller en fotograf, og disse så pludselig dukker op på nettet på forskellige sider og/eller i forskellige grupper.
4. Digitale bekendtskaber	Når et barn eller ung, kommunikerer med en fremmed på nettet, og sender et intimt billede eller fremtræder helt eller delvist nøgen på webcam, for bagefter at finde ud af, at de er blevet optaget eller at billedet er blevet gemt. Her er der ofte tale om manipulation og efterfølgende trusler, om at videoen eller billedet vil blive delt med hvis ikke individet gør det igen, eller sende penge mv. Her kan i nogle tilfælde være tale om det som defineres som grooming, som er når en voksen på nettet, får børn eller unge til at gøre noget seksuelt.
5. Creepshots	Creepshots er kendetegnet ved, at et eller flere individer filmes eller fotograferes uden viden herom, og derfor også uden samtykke. Det sker typisk i omklædningssituationer og ofte som et led i en mobbedynamik. Men det kan også finde sted af ren interesse eller som en spøg, hvor individer filmer andre individer som interagerer seksuelt med en flirt eller en kæreste.
Kilde: *Udviklet på baggrund af interview med Red Barnet (Mai, Bilag 8,6-8/Red Barnet 2016,21).*	

Størstedelen af alle intime billeder og videoer som deles kan placeres inden for en af disse fem kategorier. For hver af kategorierne eksisterer vidt forskellige forudsætninger for, hvornår og hvorfor noget defineres som en sexkrænkelse. Dette speciale undersøger interaktionerne, der foregår fra ung-til-ung på stadier, hvor delingen af intime billeder sker privat under samtykke. Det vil sige, hvor individer udveksler egne intime billeder og/eller videoer med hinanden. Konsekvenserne af denne form for interaktion bevæger sig primært i kategorierne hævnporno og videredeling, idet individerne selv har delt billederne i en interaktion med en anden ung.

Jonas Ravn understreger, at der er brug for mere digital dannelse omhandlende etiske og moralske forhold, som kan guide de unges adfærd, særligt når de i ungdomsårene begynder at eksperimentere med seksuelle lyster og grænser (Ravn 2016,1).

Kap 2 Eksisterende forskning og aktører på området

I undersøgelsen af unges interaktioner med intime billeder og film, er det relevant, at kigge på noget af den forskning som allerede er udført-, og de aktører som som i høj grad varetager det sociale arbejde på dette område.

2.1 Eksisterende forskning på området

I ungeprofilundersøgelsen fra 2016, skriver de, om stigningen af den digitale udveksling af intime billeder mellem unge, at:

> "*...det er usikkert i hvilket omfang disse tal afspejler et socialt pres, som i givet fald kan tilskrives de sociale medier, eller hvilke former denne udveksling finder sted under*"
> (Svendsen, Møller & Obel 2016,18).

Der er ikke mange, der har forsket inden for feltet med unges deling af intime materialer, og de fleste af disse omhandler særligt digitale sexkrænkelser, det vil sige tilfælde, hvor unges billeder og videoer er blevet delt uden samtykke, og flere er af ældre dato. Spørgsmålet om, hvordan unges digitale interaktioner med intime billeder og videoer kan forstås på baggrund af identitets- og kropsforståelser, kan derfor videnskabeligt siges at befinde sig i en intersektionel gråzone.

Forskning angående unges digitale færden, har indtil nu, primært haft fokus på diskurser såsom digital trivsel, digital mobning og digitale sexkrænkelser. Den slår dermed primært ned på de sociale problemer, som den digitale verden kan medføre. Der er dog alligevel vigtige elementer at finde i disse undersøgelser, som kan bidrage til en forståelse af feltet.

I de følgende afsnit præsenteres international og national forskning, som beskæftiger sig med de elementer som gør sig gældende i denne gråzone, og som kan bidrage til at beskrive feltets kompleksitet.

2.1.1 Digitale sexkrænkelser som socialt problem

Et af de nyeste forskningsprojekter, som er lavet på området, er projekt DeShame, som er udarbejdet i et samarbejde mellem Childnet (Storbritannien), Kek Vonal (Ungarn), Red Barnet (Danmark) og UCLan (Storbritannien), co-finansieret af European Union's Daphne program, omhandlede 13-17 årige unges erfaring med digitale sexkrænkelser på tværs af de tre medvirkende lande. Blandt respondenterne, som deltog i undersøgelsen, havde 6% oplevet, at andre havde delt deres intime billeder, mens 41% havde observeret billeder blive videre delt. Dertil indrømmede 10% af respondenterne at have taget intime billeder af andre og delt dem inden for det seneste år forud for undersøgelsen (Project deShame 2017,5). Størstedelen af unge anså hævnporno, som den største potentielle grund til at intime billeder deles med andre, særligt når delingen startes af piger (Project deShame 2017,33). Dertil tilkendegav 25%, at de havde set individer tage seksuelle billeder af andre og delt dem digitalt, mens 10% indrømmede selv at have gjort det inden for et år (Project deShame 2017,5).

Uanset hvordan intime billeder eller videoer ender på nettet, er det et faktum, at over halvdelen af de unge (68%) svarede, at billeder eller videoer af seksuel karakter vil medføre, at særligt piger bliver set ned på (Project deShame 2017,5). Resultaterne i Projekt DeShame peger på, at der eksisterer kønsrelaterede pres - hvor flere piger oplever, at drenge presser dem til at dele intime billeder, oplever flere drenge at føle sig presset til at efterspørge disse billeder. Det indikerer, at intime billeder er et produkt af sociale forståelser, som er medskabende for et socialt forventningspres, skabt i det sociale samspil mellem sociale fællesskaber, køns dynamikker og kulturelle påvirkninger (Project deShame 2017,26).

Nationalt, er de nyeste rapporter på området, *Ungeprofilundersøgelsen 2015 - Pilotrapport om danske unges sundhed og trivsel, sociale kapital, brug af rusmidler samt kriminalitet og risikoadfærd* udarbejdet i et partnerskab mellem Socialstyrelsen, Komiteen for sundhedsoplysning, Det kriminalpræventive råd, Aarhus universitet, SSP samrådet, SFI (Det nationale forskningscenter for velfærd), Trygfonden, Cefu (Center for ungdomsforskning, Justitsministeriet, Aalborg kommune, Odense kommune og Københavns universitet (størstedelen af resultaterne fra denne rapport omhandlende intime seksuelle fotos på nettet, blev indledningsvist præsenteret), Det Etiske Råds rapport *Kropumulig* (2017) omhandlende unges forhold til sundhed, skønhed og selvværd og DCUMs rapporter, *Hvordan har du haft det på internettet i dag? - DCUM rapport om digital mobning* (2016) og *Forebyg og bekæmp deling af krænkende materiale- Inspirationsmateriale til ungdomsuddannelser.*

Ungeprofilundersøgelsen peger på en stigning i antallet af 15 årige unge med lav livstilfredshed. Her har 10% af drengene og 21% af pigerne markeret lavt, på spørgsmålet: "*Hvordan har du det for tiden?*" (Svendsen, Møller & Obel 2016,12-13). Hertil pointerer de, at der kan være en lang række forhold som medfører mistrivsel, men at det er uvist hvilke faktorer som bidrager til denne stigning. Blandt mulige faktorer nævnes dog anvendelsen af digitale medier og kvaliteten af sociale relationer.

Her fandt de i Project DeShame, at attraktivitet var en afgørende faktor for både drenge og piger, i deres kamp for at skabe den rette identitet online. Dette pres, medvirkede til, at flere af pigerne udtrykte lavt selvværd, afsky ved egne kroppe og angst for andres dømmende blikke (Project deShame 2017,27). Herom siger også Niels Ulrik, lektor og souschef på center for ungdomsforskning på Aalborg universitet, i Det etiske Råds rapport, at

> "*Både piger og drenge lever jo i en kultur, hvor blikket er utrolig vigtigt – man poster mange billeder, og man kigger meget på hinanden.*" (Det etiske råd 2017,6).

Den digitale identitet, og den stigende mistrivsel blandt unge, kan derfor ikke udelukkes at have indflydelse på hinanden.

Ifølge Det Etiske Råd, har unge i den digitale verden friheder og muligheder, som ikke før har været tilgængelige. Men idet denne verden aldrig oprigtigt sover, muliggøre den samtidig, at krænkelser, såsom deling af intime billeder og videoer og digital mobning, kan finde sted døgnet rundt (Det etiske råd 2017,27). Samme pointe understreger DCUM, som tilføjer, at på trods af at mange unge

er klar over at intime billeder kan falde i hænderne på de forkerte, og derfor oftest undlader at dele dem på nettet, så har flere alligevel oplevet at stå i en uheldig situation, hvor andre har taget billeder af dem og delt dem uden deres samtykke, eller i mere groteske tilfælde hvor private konti eller elektroniske devices hackes (DCUM 2016B,14-15).

Krænkelser kan blive langt mere omfangsrige digitalt, end når de alene foregår i den fysiske verden, hvor krænkelserne er bundet til tid og rum. Dertil kan de være af langt grovere karakter digitalt end i den fysiske verden, da det ofte er nemmere at krænke, når man ikke kan se den krænkedes reaktion ansigt til ansigt, og samtidig opstår der nemt misforståelser, der kan få situationen til at eskalere yderligere:

> "*Mange mister fornemmelsen af, at det er virkelige mennesker, der er på billederne/videoerne. Empatien forsvinder, og krænkende materiale bruges til at fremvise, bytte og profilere sig i vennekredsen*" (DCUM 2016A,10).

I den anden rapport fra DCUM beskrives det, hvordan netop dette behov for at bevare popularitet, eller nærmere frygten for at miste den, i flere tilfælde har vist sig at medvirke til, at unge udfører krænkende handlinger mod andre, selvom de godt ved, at det er forkert (DCUM 2016B,12).

Det etiske råd advarer mod, at det individualistiske samfund som vi lever i, som fordrer, at hvert individ har ansvar for sin egen lykke og success, kan føre til, at den sociale dom kan være hård overfor dem, som ikke synes at leve op til fællesskabets sociale standarder. En af de nyeste begreber inden for mobning er body-shaming, som går ud på at mobbe og nedgøre individer, udelukkende på grund af deres kropslige udseende. Uanset om individer, som udsættes for body-shaming, udsættes fordi de anses som værende for tykke, for tynde, for muskuløse eller noget helt andet, kan det have fatale konsekvenser for deres fremadrettede liv. De kan opleve konsekvenser såsom isolation, lavt selvværd og i visse tilfælde har det endda ført til selvmord (Det etiske råd 2017,26).

Når den digitale verden bliver hjemsted for mobning, er det svære at stoppe, da anonymitet og skiftende roller mellem hvem, der er *mobber* og *medløber* kan gøre det svært at ansvarliggøre de skyldige (DCUM 2016A,5). Dertil kan det være en udfordring overhovedet at finde frem til mobningen for fagpersoner, som forsøger at gribe ind, da det kan være svært at finde de lukkede grupper som anvendes, da de ofte er usynlige for alle andre end de som inviteres ind i gruppen.

Af den grund kan digitale krænkelser få voldsomme konsekvenser, hvor tillidsbrud og kontroltab. kan føre til både skyld, skam, vrede og magtesløshed (DCUM 2016A,5-7). For de som får delt intime billeder eller videoer, kan angsten for at disse dukker frem igen, følge dem resten af livet. Samtidig, kan det her og nu medføre, at et individ stigmatiseres og ekskluderes fra det sociale fællesskab, hvilket kun styrker oplevelsen af at blive krænket (DCUM 2016A,7). Der kan dog også være store konsekvenser for den, som krænker. I de fleste tilfælde har krænkeren slet ikke overvejet konsekvensernes mulige omfang og følelse af skyld, skam og afmagt kan derfor ligeledes manifestere sig den, som har gjort en anden ondt (DCUM 2016A,7).

2.2 Red Barnets indsats mod digitale sexkrænkelser

I kampen mod digitale sexkrænkelser eksisterer i dag en række relevante aktører, som henvender sig til børn og unge. Blandt disse kan nævnes Sikkerchat.dk, Børnetelefonen, Sex og samfund, CFDP Center for digital pædagogik, Børns Vilkår og det Kriminalpræventive Råd. En af de indsatser som dog skiller sig ud, idet den afgrænser sig til at digitale sexkrænkelser alene, er r Red Barnet indsats, SletDet. SletDet er en forholdsvis ny rådgivning, som først startede op i 2016, grundet et observeret stigende behov for hjælp til at håndtere digitale sexkrænkelser. Her har de i løbet af de første to år, trods et manglende kendskab til rådgivningen blandt unge, allerede haft over 900 henvendelser, hvoraf størstedelen var piger mellem 13 og 18 år, men rummer også drenge, og bekymrede fagpersoner og forældre.

Rådgivningen kan kontaktes både via telefonopkald og ved at skrive ind til rådgivningen. For individer som ikke ønsker at tale med nogen, som indeholder hjemmesiden både slette-vejledningerne, anmeldelses vejledninger og nogle guides og gode råd til hvad man kan gøre eller brug for at vide. Dog betyder den anonymitet som de unge kan bevare i kontakten til rådgivningens medarbejdere, at det ofte kan være lettere for børn og unge at tage kontakt hertil end til voksne de kender, hvilket også betyder, at de i rådgivningen ofte er de første voksne de er i kontakt med (Mai, Bilag 8,5-9).

Mai understreger derfor også deres vigtige opgave i, foruden hjælpe dem med at slette eller anmelde krænkelsen, også at yde psykosocial støtte, og hjælpe dem til at få det fortalt til en voksen i deres netværk (Mai, Bilag 8,3-4).

Hertil samarbejder de med blandt andre flere sociale medier, politiet (særligt Nordsjællands politi), en SSP konsulent fra Skanderborg, en advokat med speciale i digitale sexkrænkelser og andre relevante relevante aktører Red Barnets ambassadørskoler og Project DeShame, som kan hjælpe i rådgivningen af de unge, og bidrage med observationer om behovsændringer hos målgruppen (Mai, bilag 8,3-9).

I forsøget på også at forebygge at digitale sexkrænkelser sker, her de dertil udarbejdet flere guides og undervisningsmaterialer, og inkluderet emnet som en del af deres skoletjenestetilbud.

Kap 3 Videnskabsteoretisk ståsted

I dette kapitel gøres rede for specialets videnskabsteoretiske ståsted. I forskningsspørgsmålet er der lagt vægt på interaktion og krops- og identitetsforståelser, som udgangspunkt for at forstå de unges interaktioner med intime billeder og videoer. Med begrebet *forståelser* henvises til sociale overbevisninger, -tanker og -perspektiver, som eksisterer blandt de unge, samt de aktører - organisationer og fagfolk - som gør en aktiv indsats for at hjælpe unge med at navigere på de digitale medier. Med det udgangspunkt, at delingen af intime billeder og videoer foregår gennem interaktion med andre, og at de forståelser, der medvirker til denne deling derfor ligeledes må ses i de sociale kontekster som det foregår i, er det valgt at anlægge et socialkonstruktivistisk.

3.1 Socialkonstruktivismen som videnskabsteoretisk ståsted

Helt grundlæggende handler socialkonstruktivismen om at gøre klart, hvorledes noget som synes naturligt og selvfølgeligt, faktisk er socialt konstrueret (Esmark, Laustsen & Andersen 2005,24). Socialkonstruktivismen tager udgangspunkt i den sociale virkelighed. Den sociale virkelighed kan siges at bestå af samfundsstrukturer, kulturer og kontekster, som konstrueres og opretholdes gennem sociale og fysiske rammer: Når et subjekt fødes, fødes det ind i et socialt netværk af relationer. Gennem disse relationer påvirkes subjektet i følelse, tanke og handling og bliver derved et produkt af den sociale virkelighed. Som socialpsykologen Mead også stadfæster, er individet både i bevidsthed og 'selv', skabt gennem social interaktion, og må derfor anses som et socialt væsen. Derfor må individets handlinger, meninger og selvopfattelse også ses i kraft af den sociale kontekst,

som individet befinder sig i (Mik-Meyer & Järvinen 2005,11). I disse kontekster, eksisterer sociale konventioner, som individet er underlagt. Sociale konventioner er grundlæggende de regler, som er styrende for en interaktion, som sker mellem subjekter (og objekter) - det meningsindhold, som eksisterer i forskellige relationer (Esmark, Laustsen & Andersen 2005,20). Det vil eksempelvis sige, hvilke former for intime billeder kan man dele hvor og med hvem. De sociale konventioner binder sig i denne sammenhæng til forskellige faktorer, såsom påklædning eller mangel på samme, kropsfigur, posering eller vinklen billedet er taget fra, som er indikerede for, hvor intimt et billede opfattes som.

Gennem forståelsen af det sociale, som værende det bærende element for virkelighed og viden, adskiller socialkonstruktivistiske perspektiv sig fra den traditionelle ontologiske og epistemologiske diskussion. Dette fordi virkeligheden ikke kan reduceres til hverken det subjektive eller det objektive, men må ses i dualismen herimellem (Esmark, Laustsen & Andersen 2005,17). et sobjektive og det objektive, må forstås som hinandens forudsætninger (Esmark, Laustsen & Andersen 2005,18-19). På den måde bliver individer medskabende for subjekters og objekters sociale betydning, gennem deres forholden sig til omgivelserne. Det vil sige, at lige såvel som subjekter er et produkt af den sociale virkelighed, er de også medvirkende til at konstruere og rekonstruere den. Den sociale virkelighed kan derfor siges at være et resultat af menneskelig praksis samtidig med, at subjekter er et resultat af den sociale virkelighed. Ved tale om den sociale virkelighed, både i den fysiske og i den digitale verden, menes derfor også den virkelighed, som konstrueres gennem det sociale og ikke en repræsentation af en fysisk virkelighed (Dahler-Larsen 2005:236-237/Collin 2012:335/Esmark, Laustsen & Andersen 2005,24).

Denne tilgang til virkelighedsforståelser og viden giver mulighed for at observere selvfølgeligheder og strategier, som findes inden for de sociale konventioner, eksempelvis i hvilke relationer, det synes selvfølgeligt, at mere eller mindre intime billeder, indgår i en interaktion. Her er eksempelvis forskel på hvad de unge ønsker forældrene skal se, og hvad deres venner skal se (Unge, Bilag 5,5-6). Selvfølgelighederne eksisterer i kraft af, at de sociale konventioner deles af medlemmerne i et samfund. I kraft af de sociale konventioner, findes hertil en pointe i socialkonstruktivismen om, at al social virkelig er kontingent:

> "*Der er netop tale om konventioner. [...] Fysiske objekter og relationer bliver dermed til sociale fakta, og alle sociale fakta er underlagt kontingens: de kunne have været anderledes*" (Esmark, Laustsen & Andersen 2005,21-22).

Dette leder os frem til sociologens ambition om at kunne oplyse relevante aktører om de konsekvenser, som visse konstruktioner medfører og dermed skabe grobund for at kunne reducere de sociale konsekvenser som konstruktionerne forårsager (Esmark, Laustsen & Andersen 2005,24). Dette fordrer også muligheden for at kigge på strukturer, som muliggørende og begrænsende, og på individer som værende refleksive subjekter, som kan undvige og tilpasse strukturer (Esmark, Laustsen & Andersen 2005,10-11).

Ud fra de sociale konventioner, som i dette speciale, er forståelser medfører bestemte bestræbelser i forhold til interaktion, krop og identitet, søges det at skabe et videnskabelige blik, som kan gøre de sociale konstruktioner iagttagelige.

3.2 Socialkonstruktivismen som analysestrategi

I dette afsnit skildres, hvorledes det socialkonstruktivistiske perspektiv strategisk kommer til udtryk i specialets analytiske udformning.

Helt grundlæggende anvendes det socialkonstruktivistiske perspektiv som et værktøj til at holde fokus på den virkelighed som præsenteres og den måde virkeligheden præsenteres på. Dette gøres i form af de forståelser og begreber, som præsenteres i henholdsvis kapitel 1 og 4, som anvendes til at analysere unges anvendelse af intime billeder og videoer, også forstået som specialets analysegenstand. Esmark, Laustsen & Andersen nævner vigtigheden af at holde for øje, at omverdenen ikke kun kan iagttages på én bestemt måde og at videnskabelige genstande derfor ikke kan betragtes, før de er konstrueret (Esmark, Laustsen & Andersen 2005,12). For at finde frem til en forståelse af, hvorfor intime billeder og videoer er blevet et anvendt element i visse former for relationelle interaktioner, undersøges derfor de konstruerede forståelser af de centrale elementer, det vil sige: *kropsforståelser*, *digitale identitetsforståelser* og *interaktioner med egne intime billeder og videoer*. På den måde søges at finde udgangspunktet for de konstruktioner, som er medskabende til den konstruerede forståelse unge har, af betydningen af de intime billeder og videoer. Dette betyder, at specialet må forstås som en præsentation af en konstrueret forståelse, skabt på baggrund

af eksisterende konstruerede forståelser. Sagt på en anden måde, anlægger specialet et videnskabeligt blik på de sociale konstruktioner af henholdsvis krop og identitet, så disse bliver iagttagelige.

3.3 Det fortolkningsvidenskabelige blik

Afhængigt af både de videnskabelige og teoretiske perspektiver som anlægges på felten, skabes forskellige typer af viden:

> "*Gennem anlæggelse af et perspektiv skabes viden, som enten bidrager til at genskabe eller at udfordre eksisterende socialt konstruerede sandheder og viden, som begrunder, legitimerer og naturaliserer magt- og ulighedsrelationer*" (Warming 2005,150).

Den iagttagelsesposition, der indtages er derfor afgørende idet, at det blik, der kigges med, afgør hvad der kigges efter (Warming 2006,155). Dette betyder også, at forskning aldrig er neutral, da forskerens tolkning altid som minimum vil være at finde i de valg, som er konstruerende for datamaterialet. En forsker kan ikke ufortolket sanse sin omverden ene og alene af den simple årsag, at refleksion er nødvendig for ikke at drukne i et kaos af indtryk.

Trods et socialkonstruktivistisk perspektiv på felten, så har det i undersøgelsen været nødvendigt, at vælge og fravælge materialer. Dertil har det metodisk ikke været muligt, at se sig fri for at måtte lave vurderinger af hvad der synes mere eller mindre vigtigt, i de kontekster, hvor empiriindsamlingerne har fundet sted. I interviewsituationer og ved observationer er der blevet truffet valg om at forfølge emner og muligheder som er opstået i konteksterne. Ligeledes er meningskondenseringen af disse også foretaget ud fra en kategorisk tolkning. Disse valg er truffet på baggrund af allerede eksisterende forståelser af feltet, og kan derfor ikke se sig fri for fortolkning (Tanggaard & Brinkmann 2010,37).

Denne tolkningsproces, gennemsyrer ligeledes observationerne, da man som forsker må have for øje, at "*Observation og fortolkning er simultane processer som fører forskeren i forskellige retninger i et umådeligt, uforudsigeligt kreativt kaos*" (Kristiansen & Krogstrup 2015,56). Notater kan derfor ikke tages uden tolkning - forskerens empiri vil altid være en tolkning af en virkelighed. Da det netop ikke er alt, der kan skrives ned, vil notater derfor altid være et produkt af forskerens tolkning

af, hvad der synes vigtigt. Ved at nedskrive alt så nøgternt som muligt, kan tolkningen begrænses, men ikke undgås (Kristiansen & Krogstrup 2015,148).

Det fortolkningsvidenskabelige blik er derfor anvendt til at forfølge de socialkontstuktivistieke forståelser af de unges interaktioner. Det er derfor nødvendigt at acceptere den forudsætning, at den viden som skabes, er et produkt af sin egen oplevelsesfiltrerede tilstedeværelse (Warming 2005,159). For at imødekomme det fortolkende blik, som er blevet anvendt til at forstå unges digitale deling af egne intime billeder og film, på baggrund af identitets- og kropsforståelser, er det derfor, foruden det socialkonstruktivistiske perspektiv, relevant at redegøre for de teoretiske perspektiver, som har ydet indflydelse på dataindsamlingen og som er bærende for analysen.

Kap 4 Teoretisk ramme

I dette kapitel introduceres de teorier, som er udvalgt som analytisk ramme for specialets undersøgelse. I dette afsnit vil jeg derfor redegøre for de teorier, som er udvalgt som styringsværktøj til at forstå feltets kompleksitet i analysen af digital intimitet og -identitet.

For at forstå de sociale interaktioner, som er skabende for de unge i de digitale arenaer, inddrages Richard Jenkins teori om social identitet og Erving Goffmans teorier om sociale interaktioner.

I de følgende afsnit vil jeg kort præsentere de centrale elementer fra teorierne og de teoretiske begreber, som er vurderet nødvendige for forståelsen af de teoretiske konstruktioner.

4.1 Richard Jenkins

Richard Jenkins beskriver i sin bog, Social identitet, hvordan identitet bliver centralt både i forståelsen af, hvordan vi som individer identificerer andre individer ud fra deres fysiske, sociale og verbale fremtoning og hvordan vi selv søger at fremstå for andre. I den fremskrivning anvendes en forståelse af identitet som værende en socialt forankret proces, som udspiller sig i interaktioner mellem mennesker. Jenkins blik på den socialt skabte identiteter anvendes i specialets analyse som en ramme til at analysere den indflydelse som samfundsforståelser spiller i de unges udvikling af identiteter og dermed deres interaktionsprocesser. I det følgende afsnit søges derfor at skabe en forståelse af Jenkins' identitetsbegreb.

4.2.1 Identitetsbegrebet

I Jenkins' forståelse af Identitet fremskriver han nogle centrale elementer. Først og fremmest har identitetsbegrebet ifølge Jenkins to grundbetydninger: forskellighed og ensartethed. Disse kommer både til udtryk, når individer identificerer sig med eller adskiller sig fra andre individer, og ved over tid, at kunne forstå noget eller nogens karateristiska. For det andet er identit karakteriseret ved at være et *aktivt* begreb, hvilket betyder, at identitet ikke kan forstås som en statisk eksistens, men som noget, der skabes kontinuerligt, gennem løbende processuelle kategoriseringer af ting og individer, samt associering med samme. Med *aktivt* menes derfor også, at det er noget mennesker *gør* - ikke alene, men sammen. I kraft af, at identitet skabes gennem en refleksiv forholden til andre individer, og dermed en interaktion, er der dermed underforstået tale om sociale identiteter - det vil sige, at identiteter skabes socialt (Jenkins 2016,28).

Den information som trækkes på i identificeringen af identiteter er eksempelvis kropslig fremståen, beklædning, sprog eller accent, informationer om vedkommende eller vedkommendes svar på spørgsmål (Jenkins 2006,30). Det er dermed ofte ting, som kan sanses enten gennem syn, hørelse eller lugt, som bliver afgørende for udviklingen af identiteter.

4.2.2 Den menneskelige verden

Den verden hvori identiteter skabes, kalder Jenkins for *Den menneskelige verden*. For at kunne forstå den menneskelige verden, og dermed det samspil som eksisterer mellem individ og samfund, præsenterer Jenkins en klassifikationsramme, bestående af tre særskilte ordener, som betegnes:

1) *Den individuelle orden* forholder sig til individerne og deres fysiske fremtoning.
2) *Samhandlingsordenen* forholder sig til relationer og interaktioner mellem individer.
3) *Den institutionelle orden* forholder sig til sociale mønstre og organiseringer.

De tre ordener eksisterer simultant med hinanden, og det kan være svært at berøre den ene uden også at berøre en anden (Jenkins 2006,43). For at komme nærmere ind på sammenhængen mellem de kropslige idealer, den seksualiserede krop og intime billedinteraktioner vil jeg dog alligevel forsøge at adskille de tre ordener. Dette fordi identitetsbegrebet må findes mellem det individuelle og det kollektive, og her repræsenterer de tre ordens aspekter netop forskellige perspektiver på den virkelighed, som identiteter udvikles i.

Med udgangspunkt i disse tre ordner analyseres unges *identitets-* og *kropsforståelser* ud fra tre forskellige perspektiver, med blik for både den rolle som kroppen spiller i identitetsudviklingen i dag, de interaktioner, hvor kroppen bruges digitalt og de kulturelle forståelser, som skaber forudsætningerne herfor.

4.2 Erving Goffman

Erving Goffman var en canadisk-amerikansk sociolog, som i høj grad beskæftigede sig med hverdagsinteraktioner, og de indtryk som individer henholdsvis gav og søgte at give. Blandt de kernebegreber, som han anvender, er indtryksstyring og stigmatisering. Her anvender han en dramaturgisk tilgang til at beskrive disse begrebers virke i praksis, som netop skaber en forståelsesramme for individers samhandlinger (Hutchinson & Oltedal 2006102). Denne forståelsesramme fordrer en forståelse af, at alle interaktioner som individer foretager, kan ses i lyset af de normer som eksisterer i den sociale kontekst. Overordnet, betegner Goffman denne forståelsesramme som *den sociale samhandlingsorden. Han skriver herom at:*

> "*Felles problemer med iscenesettelsen, bekymringer for hvordan det tar seg ut, berettigede og uberettigede skamfølelser, en tvetydig holdning til sig selv og publikum - dette er endel av dramaturgiske elementer som kjennetegner menneskets situasjon*" (Goffman 1959,196).

Goffman betragter individers interaktioner som et led i et rollespil. I rollespillet har hvert individs handlinger og gestikulationer betydning for hele interaktionen, og dermed også for de forskellige deltageres mulighed for at optræde *frontstage*. Med *frontstage* henvises til den adfærd, som et individ anvender for at fremstille sig selv på en given måde. Ofte med målet om at opnå noget bestemt (Goffman, 1959,112), eksempelvis, at blive identificeret af andre på en ønsket måde. Ligeledes anvender han begrebet backstage. Backstage, defineres af Goffman, som værende arenaer, hvor individet ikke længere oplever, at det behøver at optræde for at blive identificeret på en given måde - individet kan træde ud af sin optræden og være sig selv (Goffman, 1959,112). I det at optræde, eksisterer et ønske om at styre de indtryk, som henholdsvis andre optrædende i konteksten, og publikum (de der observerer konteksten), får af den optrædende. Det er netop denne egenskab, som defineres som indtryksstyring.

4.2.1 Indtryksstyring og stigmatisering

Når individer søger at styre de indtryk som andre får af dem, er der forhold i konteksten, som enten understøtter individets optræden, eller som modarbejder den. Disse forhold kan både være intenderede eller blot være en følge af en intention (Goffman 1959,174). Blandt disse forhold er, utilsigtede handlinger. Disse opstår, når nogen ændre på en en faktor, som får konsekvenser for individets fremtræden (Goffman 1959,173). Eksempelvis når nogen deler en andens intime billede med vennerne, kan det være ødelæggende for det indtryk andre har af både det individ som er på billedet, men også af den eller de, som har delt billedet, og derved brudt normerne for samhandlingsordenen.

Goffman siger om en sådan situation, at i nogle tilfælde, kan et individs opførsel medvirke til disharmoni, som truer gode indtryk eller forståelser. Denne disharmoni kan enten skabes intentionelt, eller blot være en følge af en anden intention. Følgen af dog af denne disharmoni, at der skabes en ny scene, og ofte også at skuespillerne indtager nye roller. Dette sker ofte i venskaber, hvor et individ gentagne gange opfører sig uhørt, og den anden eller de andre derfor vender vedkommende ryggen - vender ryggen til en de ellers burde samarbejde med på scenen (Goffman 1959,175-176). Dette kan føre til åbne konflikter, hvor publikum introduceres til "mannen bak masken" (Goffman 1959,176). Det vil sige, at alle i konteksten ser den faktiske identitet, frem for den ønskede.

Forholdet mellem disse identiteter kan ses i lyset af Goffmans begreb om stigma. Alle samfund, har forståelser af forskellige kategorier af mennesker. Hver kategori har forskellige egenskaber som synes naturlige for netop de mennesker som identificeres som tilhørende en given kategori. Gennem individers tilhørsforhold til samfundet, er de i stand til at identificere andre individer de møder, ud fra de kategorier som samfundet har skabt. Det tilhørsforhold som et individ skønnes at have til en kategorisering, kalder Goffman for individets tilsyneladende sociale identitet. Det kan dog ske, at et individ viser sig ikke at besidde de egenskaber som er kendetegnende for kategorien. Eller viser sig at besidde nogle andre, som udelukker individet fra den givne kategorien. Dette kaldes for individets faktiske sociale identitet (Goffman 1975,14). Disse egenskaber, som gør at et individ i en given kontekst ikke hører til, betegner Goffman for stigma. Det vil sige kendetegn ved et individ, som påvirker den relation som individet har eller ikke har til et givent fællesskab

(Goffman 1875,14-16). Gennem indtryksstyring, søger individer henholdsvis at kontrollere hvem deres potentielle sociale identitet (den ønskede identitet) og deres faktiske sociale identitet.

Om en tragedie kan undgås på scenen, afhænger af, om de medvirkende individer besidder egenskaber og kan udtrykke disse egenskaber sådan at rollespillet reddes (Goffman 1959,76). Grundlæggende, afhænger tragedier af de optrædendes evner til at holde hemmeligheder tilbage for andre, og deres taktik for hvordan disse holdes hemmelige, ala hvem de kan stole på holder hemmeligheden (Goffman 1959,176-177). Ved at udvikle en stærk relation og loyalitet i fællesskabet, kan individer samarbejde om svindel og grusomhed (Goffman 1959,78). Den tætte relation kan dog ligeledess bidrage til, at individer kan minde hinanden om takt og tone, og på den måde få et individ som agerer uhensigtsmæssigt til at ændre kurs, hvis han fortsat ønsker anseelse i fællesskabet (Goffman 1959,193).

Jo bedre individer kender hinanden, jo des mindre sandsynlighed er der for at de overraskes af hinandens forståelser og handlinger. Af den grund er facaden også mindre blandt dem man kender godt, og stærkere når man er sammen med ukendte folk (Goffman 1959,184). For nogen man kender godt, kan der dog i visse kontekster samtidig være krav om eksemplarisk opførsel, da der kan være større sandsynlighed for, at man bliver stillet til ansvar for sine fejltagelser (Goffman 1959,185). Det betyder også, at man i situationer hvor man let opdages af publikum, er langt mere påpasselig med ens opførsel, end når man ved man ikke kan blive opdaget (Goffman 1959,187), dette gælder eksempelvis på nettet, hvor lærere og forældre har svært ved at finde frem til de unges interaktioner. Generelt er der i menneskelig samhandling dermed et stærkt forhold mellem de intenderede og de uintenderede forhold, det vil sige mellem individets oplevelse af kontrol og kontroltab.

Kap 5: Metodologi

I dette kapitel gøres rede for, hvordan unges digitale interaktion med egne intime billeder og videoer metodisk er blevet undersøgt. Da der allerede foreligger flere kvantitative undersøgelser på området, har det været oplagt at gå kvalitativt til værks for at opnå større viden omkring analyseobjekterne: den sociale forståelse af krop og digital identitet og deres indflydelse på interaktionen med intimt billedmateriale.

I dette kapitel gøres således rede for den kvalitative metode, som er valgt til undersøgelsen af forskningsspørgsmålet. Ligeledes gøres der rede for, hvordan denne metode er blevet anvendt og for de relevante refleksioner og erfaringer, som har været afgørende for undersøgelsens udførelse.

Kapitlet er inddelt i tre dele, som forholder sig til den metodiske fremgang henholdsvis før, under og efter empiriindsamlingen.

5.1 Den kvalitative metode

Der er flere grunde til, at der i dette speciale er valgt at gå kvalitativt til værks. En af grundene er, at det at arbejde kvalitativt betyder at gå dybdegående til værks ved undersøgelse af et afgrænset empirisk felt. Dette kan dog ikke gøres uden, at der foretages en form for tolkning af, hvad der i undersøgelsesfeltet bør fremhæves og hvad der udelukkes. Målet er at finde frem til virkelighedsnære og detaljerede oplysninger, som kan tolkes i forhold til den aktuelle undersøgte kontekst (Harboe 2006,33). På den måde adskiller det kvalitative arbejde sig fra det kvantitative, som i høj grad kan bidrage til at kortlægge problemfelter og opnå overblik i en felt gennem indsamling af standardiserede svar fra større mængder af respondenter. For at kunne opnå en dybere og tydeligere mening med disse informationer som svarene giver, er den kvantitative metode dog afhængig af den kvalitative metode, ligesom den kvalitative er det af den kvantitative, for at opnå en større struktur i, og generaliserbarhed for, de kvalitative resultater (Harboe 2006,35-36). På den måde kan den kvantitative- og kvalitative metode siges at supplere hinanden, da de hver især bidrager til at underbygge hinandens konklusioner (Harboe 2006,37).

En anden grund er, at den kvalitative metode, ved indsamling og behandling af følsomme emner og områder, kan være den eneste måde at opnå sikker viden på, da den kvantitative metodes standardiserede svarkategorier ofte har svært ved at tage højde for paradoksale eller modsigelsesfulde svar (Harboe 2006,37). Det at have delt intime billeder eller videoer, kan være et meget følsomt emne, og de kvalitative data kan her medvirke til at forstå de opfattelser og handlinger, som befinder sig på området. Eksempelvis kan der være forskel på de former for sociale relationer, der deles intime billeder og videoer i, og ligeledes i forståelsen af, hvornår og hvordan det at dele intime billeder og videoer med andre bliver et socialt problem. Her kan den kvalitative metode bidrage til at karakterisere forskellige sociale forståelser, og finde sammenhænge mellem forståelser og handlinger.

Det betyder dog ikke, at statistiske undersøgelser er uvæsentlige. Som præsenteret tidligere, har flere aktører allerede foretaget flere statistiske undersøgelser af unges trivsel, medievaner og deres erfaringer med at sende og modtage egne og andres intime billeder og videoer via digitale medier og værktøjer. Det er derfor ikke fundet nødvendigt at indhente yderligere kvantitative data til besvarelse af specialets forskningsspørgsmål. I stedet har de allerede udformede undersøgelser været med til at skabe et overblik på området. Valget af den kvalitative metode er derfor også foretaget med henblik på at kunne bruge de allerede udfærdigede undersøgelser som springbræt til at finde de specifikke relationer mellem forståelser og handling - krops- og identitetsforståelser og interaktionerne med intime billeder og videoer - som dette speciale tager udgangspunkt i.

5.2 Indsamling af empiri

Mit formål i indsamlingen af empiri har været at forstå aktørernes sociale virkelighed på deres egne præmisser, og hvordan de interagerer i forskellige relationer på forskellige platforme.

Ifølge Chicago-sociologien er det en gavnlig fordel at inddrage flere former for kvalitative metoder og materialer (Mik-Meyer & Järvinen 2005,11). Da der naturligvis ikke er direkte adgang til alle de digitale platforme som unge kan tænkes at dele intime materialer på, syntes det mest oplagt at foretage interviews for derigennem at spørge dem omkring disse interaktioner. Dertil bød sig en mulighed for også at foretage observationer ved to Red Barnet skole-arrangementer, med mulighed for at opnå større kendskab til undersøgelsesfeltet og nyttig information omkring de forståelser og problematikker, som udtrykkes af de deltagende unge samt lærere, som omgås og interagerer med de unge. I indsamlingen af empiri er derfor anvendt både bøger og virtuelle udgivelser samt foretaget interview og observationer.

I det kommende afsnit, vil det blive forklaret, hvorledes observationer og interviews er blevet udført, samt de forudsætninger som gjorde afholdelsen af disse mulige.

5.2.1 Adgang til feltet

I kraft af, at min nysgerrighed startede på baggrund af Red Barnets indsatser på området, virkede det oplagt at rette en henvendelse denne vej. Allerede i slutningen af 2017 sendte jeg derfor en mail til Red Barnets sekretariat i København, med en anmodning om samarbejde i forbindelse med mit speciale. Her blev jeg sat i forbindelse med Mai Holm Hviid, som er projektmedarbejder hos Red

Barnet og projektleder af Red Barnets indsats: 'Slet Det[1]'. Mai blev min første gatekeeper til feltet. En gatekeeper kan beskrives som

> *"... den eller de personer i en organisation, som har autoriteten til at give eller nægte en person adgang til organisationen(..)"* (Kristiansen & Krogstrup 1999,139).

Gennem mit samarbejde med Mai fik jeg adgang til et eksklusivt interview med hende selv, samt observationsmuligheder ved deres besøg på en skole i Aarhus C:

- 17. marts 2018: Oplæg for skolens lærere angående unges digitale liv.
- 5. april 2018: Oplæg for skolens elever angående deres digitale liv.

Da det ikke vurderes, at Mai som gatekeeper, synes at have nogle skjulte agendaer i form af et ønske om at styre mine data i en given retning, for egen vindings skyld (Kristiansen & Krogstrup 1999,140), men i stedet var meget interesseret i at hjælpe på bedst mulig måde, takkede jeg ja til begge observationsmuligheder og interviewet.

Efter aftale med Mai kontaktede jeg skolelederen i håbet om også at arrangere interviews med en gruppe lærere og elever. Grunden til at begge disse grupper synes interessante er, fordi som Riis siger, at når

> "*(..) projektets problem handler om nogle menneskers egen opfattelse af den sociale verden, de indgår i, er det nærliggende at spørge dem selv*" (Riis 2005,99).

Hvor de unge udgør målgruppen og derfor er oplagte at spørge, udgør lærerne en faglighed, som har daglig kontakt med, og er en del af de unges hverdag. Dertil er de ansvarlige for at håndtere sociale ungdomsproblemer, også digitalt, og for at facilitere og håndtere både undervisning omkring de unges liv på nettet og problematikker som relaterer sig hertil. Af den grund synes lærernes forståelser af problematikken også at være et værdifuldt afsæt. Desværre havde skolelederen ikke mulighed for at indlede et sådant samarbejde og interviews var derfor ikke mulige i denne sammenhæng. En mail, udsendt til en række ungdomsklubber i Aarhus, åbnede dog op for et besøg hos en ungdomsklub med unge i alderen 13-17 år, hvor jeg den 3. april var ude at interviewe en større gruppe unge. Der er således foretaget to observationer og to interviews.

Det blev vurderet, at navnene på de institutioner hvor observationer og fokusgruppeinterview blev foretaget, ikke var relevante for undersøgelsens udformning. Ved etableringen af kontakten til både

[1] For mere information se afsnit 2.2, kapitel 8 eller klik her: https://redbarnet.dk/sletdet/

skole og ungdomsklub, blev der derfor på forhånd aftalt anonymitet, hvilket ved interviewet med de unge, blev tilkendegivet igen ved interviewets start. Med Mai, fra Red Barnet, blev det derimod aftalt, at hendes navn gerne måtte anvendes.

5.2.2 Observationer

Observationer er i sociologien et metodisk værktøj, som kan bruges til at skabe indsigt i *"...forskellige sociale kontekster og situationer"* blandt mennesker (Kristiansen & Krogstrup 2015,13). Da mine observationer begrænsede sig til enkelt situationer, og varede ganske kort tid, gav de primært mulighed for at lytte til- og i begrænset omfang samtale med unge og voksne.

Järvinen & Mik-Meyer pointerer om interaktionistiske analyser, , at det ved denne form for interaktionistisk observation er vigtigt som forsker, ikke at søge at forstå de intentioner og motiver, som ligger bag aktørers handlinger, men i stedet søge at indfange handlingers udtryk (Järvinen & Mik-Meyer 2005,118). Da dette speciale netop har søgt på at finde de intentioner og motiver, der ligger til grund for sociale interaktioner indeholdende intime materialer, synes det modsat, oplagt gennem samtale at finde disse intentioner når muligt. Dog med forbehold for, at disse intentioner og motiver ytres fra aktørerne og ikke fortolkes på baggrund af aktørers handlinger. Noteringen var derfor helt central.

I den forberedende proces blev der gjort flere overvejelser omkring, hvordan observationerne bedst kunne noteres, så de bidrog med den mest valide viden samt, hvilken form for viden, som kunne observeres i konteksten. Observationernes tema har ikke specifikt taget udgangspunkt i digital interaktion med intime materialer, men i unges digitale færden, med formål om at etablere en digital trivsels- og antimobbestrategi, som pr 1. august 2017 er blevet et lovkrav fra undervisningsministeriet (Undervisningsmiljøloven 2017, Kap. 1 §1b). Det blev derfor vurderet, at det var vigtigt i observationerne at kunne være fleksibel i nedfældningen af noter, og følge relevante leads når muligt. Af den grund valgtes det ved observationerne at foretage en mindre struktureret dataindsamling uden observationsguide, for netop at kunne være åben overfor de interaktioner, som fremkom. Disse blev udformet som mindmaps for netop at kunne indikere sammenhænge mellem handlinger, tale og samtaler, uden at være bundet af kronologisk nedskrivning (se observationsguides på bilag 1 & 2 for billeder).

Mindmap-noteringen er ikke set andre steder, men er en noteform, som i høj grad bidrager til overblik og arbejdsfrihed, og som kan reducere notetagningen til et minimun, så den påvirker de observerede aktører mindst muligt (Kristiansen & Krogstrup (147-148).

Det ville have været ønskeligt at observere aktørerne i deres naturlige omgivelser (kontekster som de føler sig hjemme i). Dette fordi det kan højne muligheden for at iagttage aktørernes interaktioner fra deres eget perspektiv, frem for fra forskerens perspektiv alene, ud fra de kategorier som forskeren har tolket som mest interessante (Kristiansen & Krogstrup 2015,63). Det var dog ikke muligt, da setuppet var bestemt af skolelederen på forhånd. På trods af, at gymnastiksalen, som observationen foregik i, var vante omgivelserne for eleverne, så var konteksten hvortil den blev anvendt en anden.

Den første del af observationen fandt sted, mens de to medarbejdere fra Red Barnet afholdt to ens oplæg for henholdsvis 9. og 10. klasses elever og 7-8. klasses elever angående digitale sexkrænkelser. Hvor de ældste elever blev mere og mere opmærksomme jo mere alvorligt og intenst oplægget blev, kunne det modsatte siges om de lidt yngre (Observation, Bilag 2). Med fare for at fortolke motiver for handling, virkede det til, at elevernes aldersmæssige mulighed for at relatere sig til fænomenet sex og intimitet havde stor indflydelse på, hvordan emnet påvirkede deres handlinger og forholden sig til emnet, under oplægget. Der blev flere gange under oplægget lagt op til spørgsmål eller debat, men gennem de to oplæg, blev der alene stillet et enkelt spørgsmål. Det kan dog ikke udelukkes, at flere elever havde ønske om at stille spørgsmål, men ikke følte sig trygge ved at udtrykke dem i konteksten. Dette gjorde observationen langt mere kompliceret, da det alene efterlod observationen af reaktioner på de præsenterede informationer og data. Efterfølgende blev af en lærer inviteret med op i en 9. klasse, som efter at have hørt oplægget, selv arbejdede videre med digital trivsel. Her fik jeg lov at sidde med i undervisningen og vilkårligt stille åbne spørgsmål på klassen, som kunne bidrage til at forstå og konkretisere deres forståelser og forholden sig til de digitale medier. Dertil gav det delvist mulighed for at supplere og underbygge nogle af svarene fra interviewet i ungdomsklubben.

5.2.3 Interviews

Sammen med observationerne er der også foretaget interviews med:

1. En ungdomsklub for 13-17 årige (primært 8-9. klasseselever).

2. Mai Holm Hviid, fra Red Barnet.

Interviewet er en af de mest anvendte værktøjer, inden for den kvalitative metode, til at opnå viden omkring aktørers liv, meninger og oplevelser (Tanggaard & Brinkmann 2010,29). Når aktører interviewes er det derfor et forsøg på at få adgang til deres forståelser og oplevelser, af fænomener, som eksisterer i deres forståelse af verden. Det vil sige, af fænomener, som de umiddelbart fremtræder for individer, forud for større refleksioner og teoretisering herover (Tanggaard & Brinkmann 2010,31). En af de mindre anvendte former for interview er dog fokusgruppeinterviewet. Ved afholdelse af fokusgruppeinterview får man yderligere mulighed for at se nærmere på interaktioner og relationer mellem informanterne i informantgruppen samtidig med, at den strukturerede dataindsamling reduceres (Bloksgaard & Andersen 2012,25). Ligesom det ofte er givet ved enkeltinterviews, er samtalen ved fokusgruppeinterview også centreret omkring det emne, som ønskes belyst. Det særlige ved fokusgruppeinterviewet er, at sociale interaktion i gruppen bliver omdrejningspunktet for indsamlingen af viden omkring det sociale fænomen, herunder sociale identiteter, -meninger og -dynamikker som har indflydelse på fænomenet. (Bloksgaard & Andersen 2012,27-29). Da dette speciale netop har fokus på relationer og interaktioner mellem unge, omend digitalt, synes det oplagt også at udforske delingen af intime materialer som fænomen blandt de unge, i en social interaktionistisk kontekst. Dette blev gjort på trods af, at intime billeder og kropslig fremstilling, kan være et svært emne at tale om, særligt i samvær med andre unge. Når det alligevel er valgt at foretage interview af en samlet gruppe, er det fordi, det vurderes at enkelt interviews omkring emnet kunne opleves som et verbalt overgreb. Derudover kunne gruppedynamikken bidrage til, at de unge oplevede det mere som en interessant samtale frem for et forhør. Det vurderedes dog samtidig, at det er et emne som unge ønsker-, og har brug for at snakke om, og dette viste sig at være sandt. Der er derfor foretaget et almindeligt interview med Mai fra Red Barnet, og fokusgruppeinterview i ungdomsklubben.

I kraft af den samtale, som danner essensen af et interview, består et interview altid af en interaktion, mellem to eller flere individer, hvori samtalen, og særligt informanters svar, må ses som et konstrueret produkt af den sociale forhandling, som foregår i interaktionen (Tanggaard & Brinkmann 2010,30-31), etableret på baggrund af en forudgående teoretisk forståelse af den felt, som undersøges. Dette fordi man hermeneutisk set kun kan "*... forstå verden på baggrund af en forståelse*" (Tanggaard & Brinkmann 2010,37). De spørgsmål, som var forberedt i interviewguiden forud for interviewene, kunne derfor heller ikke undgå at bære præg af de anvendte teorier, som var

blevet læst og studeret i den indledende research for at forstå diskurser, såsom identitet, intimitet, anerkendelse og digitalisering. For at bruge denne forforståelse på bedste vis, men samtidig være åben over for alternative diskurser som kunne være blevet overset, blev begge interviews udført som semistrukturerede interviews.

Det semistrukturerede interview giver mulighed for at forfølge den eller de interviewedes historie, hvis den synes relevant for emnet. Ligesom ved observationerne er det valgt at vedholde en vis fleksibilitet, med mulighed for at følge informanternes samtale-spor. Denne fleksibilitet kan også få den eller de interviewede til at føle sig set og hørt, når man vælger deres perspektiv til fordel for strukturen i interviewguiden. Ofte kommer man alligevel rundt om de nødvendige temaer man havde intention om, og friheden er derfor en fordel for både interviewer og informant (Tanggaard & Brinkmann 2010,38).

Fokusgruppeinterviewet

Før udførelse af et interview, er det vigtigt at afklare følgende (Harboe 2006,35):

1) Informant gruppens sammensætning.
2) Samtalens fokus.
3) Er forskerens opfattelse af situationen overensstemmende med virkeligheden?"

For fokusgruppeinterviewet var det dog kun samtalens fokus som var sikkert. Informanternes sammensætning var op til mig og opfattelsen af, hvordan interviewet ville udspille sig kunne af flere årsager heller ikke på forhånd forudsiges.

Klubben er et frivilligt fritidstilbud til de unge, og deltagelsen i interviewet måtte derfor også være frivilligt. Hvor det var forventet, at et mindre antal ville vælge at deltage, viste emnet sig at tiltrække størstedelen af de unges opmærksomhed. Interviewet rummede derfor ca 15 unge, hvoraf halvdelen var mere aktive i samtalen. Det synes at være et højaktuelt emne for de unge. Nogle ting havde de på forhånd gjort sig tanker om, mens andre ikke var nogle de havde reflekteret meget over. De var dog meget interesserede i at snakke og diskutere herom, og lytte til hvad hinanden havde at sige, dette på trods af, at de ikke på forhånd havde kendskab til hvem jeg var.

Interviewet fandt sted i klubben, i de unges kendte omgivelser. I samråd med den ansvarlige klubmedarbejder, besluttedes det at foretage interviewet ved et bord i den fælles lounge. Grundet det massive antal af informanter, blev det dog en udfordring både at høre alles stemmer, både

under interviewet når spørgsmål medvirkede til samtaler i begge bordender, og på optagelsen af interviewet.

Fokusgruppeinterviewet har taget udgangspunkt i samtale omkring både konkrete spørgsmål såsom: ...*hvad er sociale medier*?, men også i medbragte billeder, som viste individer som fremstod mere og mindre nøgne. Disse kan ses herunder:

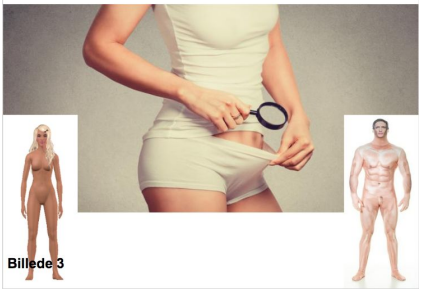

Ideen med at anvende fysiske billeder, var at have noget konkret materiale de unge kunne forholde sig til, og på den måde åbne op for samtale omkring, i hvilke relationer og på hvilke platforme, mere eller mindre nøgenhed kan accepteres socialt. Dette netop fordi, at det visuelle materialer, kan bidrage til, at skabe indlejre konteksten, og komplimentere den ellers ellers kun mundtlige overlevering (Nielsen 2009,16).

Spørgsmålene i interviewguiden var efter anbefaling fra studier af børneinterview, udformet *direkte opfordrende*, det vil sige, at de frem for at spørge informanterne om de *kan* eller *vil* svare, blot spørger direkte til problematikken. Eksempelvis, "Er det vigtigt at få likes?". Dette grundet erfaringer med, at børn til tider blot svarer 'nej', til spørgsmålet om, hvorvidt de *kan* eller *vil* svare (Doverborg & Samuelsson 2003, 55-61). Dertil var de så vidt muligt udformet således, at de skulle vække en interesse hos de unge, for at sikre deres lyst til at deltage og bibringe deres erfaringer. Såfremt børn har interesse i det adspurgte emne, kan det også sikre, at deres svar er sandfærdige (Nielsen 2009,16).

Gruppedynamikken mellem informanterne var meget stærk. Mange af de unge kendte hinanden godt, men synes ikke vant til at tale om intime emner sammen. Dette viste sig i interviewet ved, at der løbende blev brugt meget humor og at informanterne stillede opklarende spørgsmål af både humoristisk og seriøs karakter. Dertil faldt de nemt i snak i små klynger. Her spurgte de unge hinanden ind til deres svar og personlige fortællinger og meninger. Dette gjorde interviewet sværere, da der hele tiden foregik samtaler mellem enkelte individer, og grundet konteksten, var det svært at

høre alt, hvad der blev sagt og derfor blev gode mulighed for dybdegående spørgsmål heller ikke udnyttet tilstrækkeligt. Dertil gjorde det det svært at vurdere, hvornår jeg som facilitator skulle skifte emne for at skåne informanter for social stigmatisering, og hvornår det var tilladeligt at spørge mere ind. Det var beslutninger, der måtte tages med kort varsel og oftest uden betænkningstid, for etisk at sikre de unges velbefindende under interviewet.

Enkelt interviewet

Interviewet med Mai fra Red Barnet blev afholdt som det sidste. Målet hermed var at kunne samle op på de ubesvarede spørgsmål og svar, som var kommet frem på baggrund af henholdsvis observationer og interview. Dertil også at opnå en dybere viden om det sociale arbejde, som Red Barnet har og deltager i.

Hvor der i interviewet med de unge forsøgtes ikke at opnå forklaringer, men beskrivelser og fortællinger, var målet i interviewet med Red Barnet også at opnå forklaringer. Mai bidrog under interviewet med uddybende forklaringer omkring Red Barnets holdninger, perspektiver og viden om både deres sociale indsatser og den indsamlede viden som disse indsatser har givet dem, og havde tydeligvis en teoretisk forforståelse bag sig, som kom til udtryk i paralleller hun trak mellem forståelseskategorier og deres indsatser, omkring eksempelvis digitale krænkelser.

5.3 Bearbejdning af empiri

Processen fra indsamling af empiri til analytisk bearbejdning, består i en mønsterdannelse af de indsamlede data (Kristiansen & Krogstrup 2015,78). Dette for bedre at kunne skabe de nødvendige koblinger mellem teorier, analyser og undersøgelser, som er lavet på området

I bearbejdningen af empirien er interviewene blevet lyttet til flere gange, indtil disse lå klart i hukommelsen. Hertil er de undervejs blevet transskriberet, for at sikre den rette forståelse af det som blev sagt, gøre det nemt at søge i interviewene og nemt at tilgå (Se bilag 5 & 8).

I transskriberingen af fokusgruppeinterviewet har det, grundet mængden af unge og setuppet, ikke været muligt eller blevet fundet nødvendigt at skelne mellem de forskellige deltagere, da de alle deltager i den samme kontekst, hvor selve interaktionen mellem disse unge er central for at forstå enigheder og uenigheder i gruppen. Der er dog skelnet mellem drenge og piger, da der under interviewet oplevedes at visse oplevelser relaterede sig direkte til køn.

På baggrund af transskriptionerne er foretaget en kodning, hvor informanternes svar er blevet kategoriseret (Se bilag 6 & 9). Denne kodning er dog lavet med forbehold for, at interviewene er blevet lyttet til af flere omgange, og har dermed primært bidraget til at få overblik over de forskellige overordnede emner som har gjort sig gældende under interviewene. Disse emnekategorier er udarbejdet på baggrund af de overordnede emner som gjorde sig gældende i de udformede interviewguides.

5.3.1 Kodning

For at gøre de transskriberede interview materialer analysevenlige, er de unges svar blevet kategoriseret indenfor følgende fire kategorier:

1) Unges digitale liv.
2) Identitet og anerkendelse.
3) Deling af intime billeder.
4) Unges indsigt og erhvervelse af juridiske indsigt, samt forståelse af mulige konsekvenser efter deling.

De første tre kategorier relaterer sig direkte til de unges forståelse af analyseelementerne. Den fjerde kategori omhandler de unges forståelse af de sociale problemer som deling af intime materialer kan medvirke til, og deres viden om og forhold til sociale indsatser, som kan hjælpe hvis uheldet skulle være ude (Bilag 6).

Fra interviewet med Red Barnet, er svarene blevet kategoriseret indenfor følgende tre kategorier:

1) Red Barnet og deres indsatser
2) De unges digitale verden
3) Centrale elementer i det sociale arbejde

Det første og det sidste emne, relaterer sig i høj grad til det sociale arbejde som Red Barnet udfører, samt de udfordringer som de oplever eksisterer på området. Den midterste kategori, handler i høj grad forståelser af unges liv på nettet. Alle tre kategorier relaterer sig i høj grad til kategorierne fra unge-interviewet, men adskiller sig ved at handle om den faglige forståelse som eksisterer på området.

Med disse kategoriseringer har det været muligt at få overblik over besvarelser som relaterer sig til de enkelte analyseelementer, sammenligne svar og finde styrker og svagheder ved udspørgelsen og i selve interviewenes kontekster.

Kap 6: Den seksualiserede krop i samfundet

Dette kapitel er det første i analysen af unges interaktioner med intime billeder og videoer, forstået på baggrund af krop- og identitetsforståelser. Med dette kapitel er målet at argumentere for sammenhængen mellem krop og identitet, og den signifikans som disse to elementer har i forståelsen af henholdsvis individ og samfund. Med afsæt i Jenkins' Individuelle orden, vil kapitlet tage udgangspunkt i interaktionen på de helt eller delvist offentlige medier, og kigge på interaktionerne i forhold til de samfundsdiskurser, som synes at påvirke forståelsen af den seksuelle krop og den seksuelle identitet.

Individers identitet, hænger altid sammen med kroppen, uanset om det være sig fysisk, eller blot i fantasifulde forestillinger (Jenkins 2006,51). Af den grund er det heller ikke overraskende, at mange, både børn, unge og voksne, tager billeder af deres egne (og andres) kroppe, i intime situationer. Disse billeder kan være til privat brug alene, men forekommer også tit som en del af både en flirt og et kæresteforhold (Red Barnet 2017,12). Hertil kommer, at de værdier, som på et givent tidspunkt er gyldige i et samfund, ofte viser sig i de idealer, som er gældende for den menneskelige krop. Som individ bliver man i høj grad påvirket både i tanke og handling af de idealer, som er bestemt for det samfund, man er en del af, ligesom man som individ selv er med til at præge dette samfund og dets idealer. Kropslige idealer kan dermed siges at afspejle de værdier, som synes vigtige i det pågældende samfund, og bliver dermed sociale indikatorer for lykke, status og magt (Det etiske råd 2017,8). Idet indikatorerne for lykke, status og magt er kropsliggjorte, og tæt knyttet til en ønsket identitet, bliver kroppen centrum for individets stræben efter samfundets idealer. Grundet denne stræben, uanset om den sker bevidst eller ubevidst, vil individs identitetsudvikling og handlinger derfor også blive påvirket af og afspejle disse idealer - også seksuelt. Denne forståelse vil vi nu se nærmere på i henhold til Jenkins' Individuelle orden, som vil danne rammen for resten af kapitlet.

6.1. Den individuelle orden

Den individuelle orden beskrives af Jenkins som værende en sammenhæng mellem de kropsliggjorte individer og deres tanker (Jenkins 2006,42). Identifikation beskrives i denne sammenhæng som en forudsætning for, at mennesker kan forstå sig selv og deres omgivelser, og ligeledes er forståelsen af disse også en forudsætning for at kunne identificere andre. At identificere og forstå kan dermed beskrives som værende hinandens forudsætninger, som tilsammen danner grundlaget for individers udvikling af identiteter. Hele denne forståelse leder frem til hans udgangspunkt for den individuelle orden, som netop er, at forholdet mellem det individuelle og det sociale, som han betegner, *identifikationens indre-ydre-dialektik*, netop defineres ved den proces, som er skabende for både de individuelle og de kollektive identiteter (Jenkins 2006,43). Med individuel identitet (indre), henvises til den kombination af sociale påvirkninger og -forståelser (identifikationer), som gør sig gældende for det enkelte individ, medens kollektive identiteter (ydre), henviser til de kategoriseringer som andre identificerer individer som tilhørende (Jenkins 2006,17).

Ved både den indre og ydre identifikation er kroppen og dens kommunikative egenskaber det mest signifikante element ved mennesket. Gennem kroppen signaleres og aflæses både ligheder og forskelligheder individer imellem, og i sociale kontekster, hvor et individ ønsker at passe ind, er det derfor også i høj grad kroppen, som er centrum for denne tilpasning (Jenkins 2006,44). På den måde er der en klar sammenhæng mellem krop og identitet, da de hele tiden formes og forstås på baggrund af identifikationen af den anden. I forståelsen af, hvorfor intime billeder er blevet en del af nogle unges digitale kommunikation, er det derfor væsentligt at se nærmere på de samfundsdiskurser, som i høj grad påvirker netop krop og identitet, da disse to elementer netop danner rammen for denne type kommunikation. En af disse, som optager meget tid blandt de unge i dag, er de samfundsmæssige skønhedsidealer - drømmen om den perfekte krop.

6.1.1 Den perfekte krop i samfundet

Tidligere blev det beskrevet, hvorledes den virkelige verden overordnet kan forstås som to verdener: Den digitale verden og den fysiske verden. Fælles for de to verdener er, at de i dag konstant præsenterer unge for billeder med perfekte kroppe, som er medskabende for de skønhedsidealer, som i høj grad præger vores samfund. Disse idealer viser sig i bybilledet både på busser, i busskure,

på reklameskilte mv., og særligt som superbrugere af de sociale medier, bliver de unge igen og igen også eksponeret overfor reklamer, musikvideoer og billeder af perfekte kroppe, som popper op på de digitale platforme (Mai, Bilag 8,11). Derudover bombarderes de yderligere med viden og retningslinjer for, hvad der er *rigtigt* at spise, at motion er vejen frem og hvilken type makeup, tøj og produkter, der er mest moderne. Alt sammen med kroppen i centrum, som værende vejen til et sundt og godt liv (Det etiske råd 2017,3). Alle disse bombardementer kan defineres som værende et produkt af den ydre identifikation, som igen opretholdes og reproduceres gennem individers egen produktion af bombardementer. Gennem de unges reaktioner på eksponeringen bliver de automatisk en del af den kategoriseringsproces, som løbende identificerer individer som tykke, tynde, attraktive eller mindre attraktive ect. Med henblik på identifikationsprocessen, som eksisterer mellem individ og samfund, er det derfor heller ikke overraskende, at drømmen om den perfekte krop for mange unge fylder så meget, at den optager store dele af deres daglige liv (Det etiske råd 2017,3).

Skønhedsidealer har, på samme vis som leveregler, altid eksisteret og kan defineres som:

> "*Et ideal, det er noget, man til enhver tid stræber efter at være, men ikke altid er*"
> (Det etiske råd 2017,14).

Kropslige skønhedsidealer er noget kulturelt som individer fødes ind i. Visse skønhedsidealer varierer fra land til land og andre fra sted til sted. I Kina eksisterer således en gammel skik visse steder, hvor fødder snøres ind på små piger med den følge, at de ikke kan vokse (Det etiske råd 2017,12). Andre steder bruges ringe til at forlænge halsen. Tilbage i historien sås den hvide eller lyse hudfarve som et tegn på rigdom, da hud mørket af solen var tegn på markarbejde og dermed fattigdom. I dag er der på lignende vis ofte en tendens til, at fattige lande har fedme som et af deres skønhedsidealer, da det indikerer, at man har råd til mad, mens man i rige lande ofte stræber efter at være tynd. Selv i Danmark har kvinder for lidt over 100 år siden købt "fede-midler" for at fremstå attraktive og smukke (Det etiske råd 2017,15). Kropsidealer er dermed noget som ændres over tid, og fordi man som individ fødes ind i disse idealer, stilles der kun sjældent spørgsmålstegn ved, om idealerne er realistiske og humane, og hvilken betydning de har for vores trivsel og livskvalitet. De følges i stedet af mange, både fordi det ikke er ønskeligt at blive identificeret som *grim*, men også fordi vi som individer ønsker at høre til i fællesskaber og dermed ikke ønsker at fremstå og stigmatiseres som uhensigtsmæssigt anderledes (Goffman 1975,14). Dette betyder også, at den krop

man som individ ellers betragter som værende ens egen, faktisk i høj grad er et produkt af sociale samfundsbestemte idealer (Det etiske råd 2017,12). Er kroppen ikke at sammenligne med de samfundsbestemte idealer, kan det medføre, at individer får et kompliceret forhold til deres egen krop (Det etiske råd 2017,28). Dette fordi det mindsker deres chancer for at nærme sig deres potentielle sociale identitet, idet deres kropslige stigma, udelukker dem fra det ønskede sociale fællesskab (Goffman 1875,14-16).. Som individer har selvfremstillingen derfor en vigtig rolle i følelsen af at høre til og identificeres inden for de kategorier som bidrager til den ønskede selvfremstilling.

Dette perspektiv kan betragtes ud fra Goffmans betragtning af interaktioner som dramaturiske sceneoptrædener, med individer som søger at blive fremstillet på en given måde (Goffman, 1959,112). De individer, som indgår i interaktionen, er hver især med til at styre *projektøren* og på den måde påvirke hinandens selvfremstilling. *Projektøren* er i denne forbindelse et symbol for både den interesse, som der vises over for et individ i en given kontekst, men samtidig også måden, hvorpå dette individ i konteksten identificeres. Alle individer er interesserede i en god selvfremstilling og dermed i, at den sociale interaktion stemmer overens med de forventninger, normer og regler der er gældende for interaktionen (Kristiansen 2014,357). Denne dramaturgiske betragtning af interaktioner kan indenfor den individuelle orden ses i lyset af den måde, som skønhedsidealet om den perfekte krop praktiseres på. Idealet handler i høj grad om perfektion og præstation. I forhold til kroppen betyder det, at sundhed gerne skal udstråles fysisk. Identificeringen af sundhed bliver dermed forstået som noget, som let kan observeres. Kort sagt, er individer selv med til at bestemme, hvordan denne observation skal foregå, da de som en del af samfundet, er medbestemmende for, hvor identificeringen kan og skal finde sted - de er selv med til at styre *projektøren*. Dertil er de også medbestemmende over for, hvilke fysiske elementer, som skal lægges vægt på i denne observation. I den fysiske verden er fitnesscentrene i høj grad blevet et sted, hvor proces og resultater observeres og anerkendes. Som det kan ses på figurerne nedenfor, er der ifølge Danmarks Statistik, trods en stadig stor deltagelse, et langsomt frafald af unge i holdsportene.

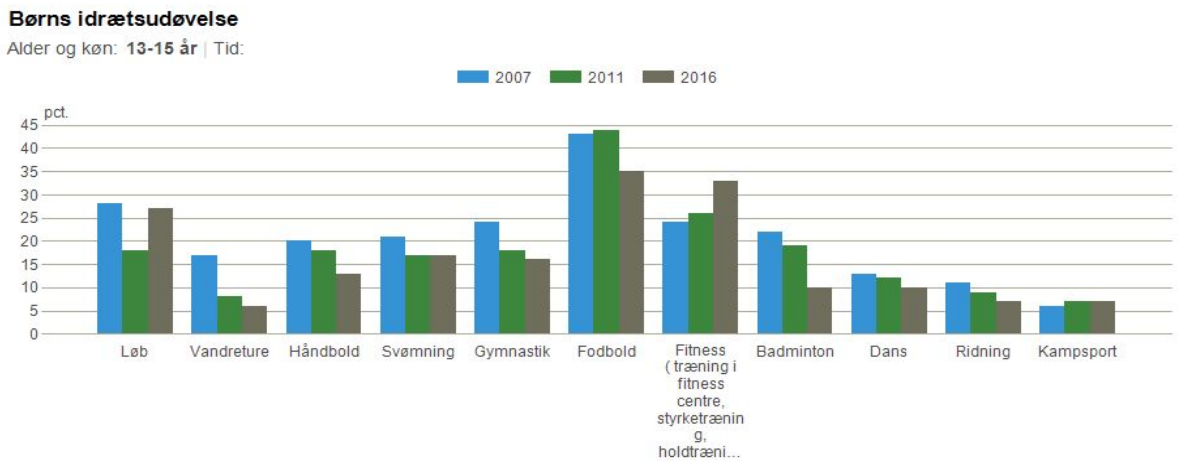

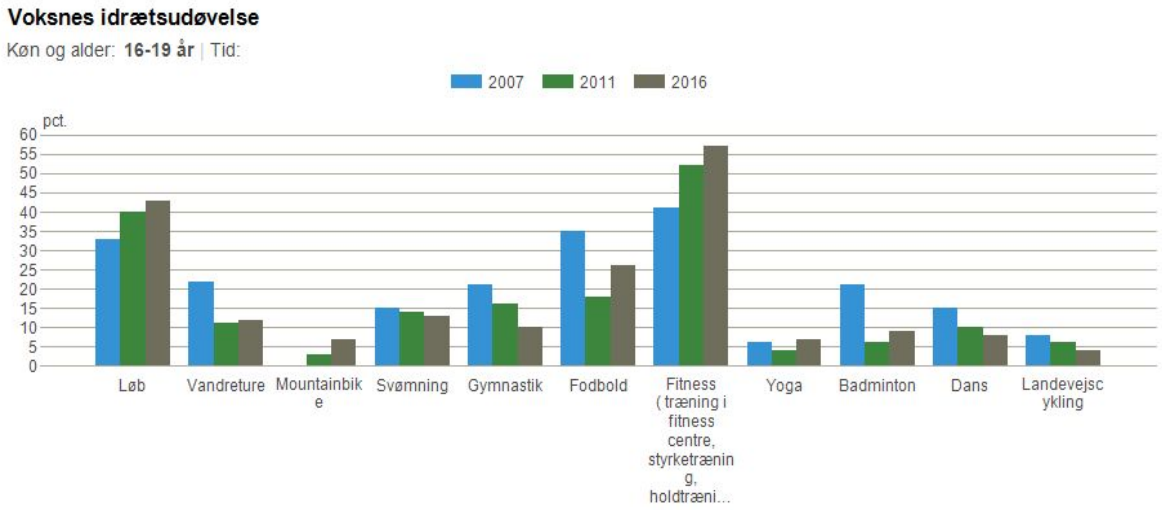

Til gengæld ses en massiv øgning i antallet af unge som benytter fitnesscentrene. I 2016 var det antal hele 33% blandt de 13-15 årige, og 57% blandt de 16-19 årige. Ifølge tallene ses fra de 13-15 årige til de 16-19 årige næsten en fordobling i antallet af unge, som benytter fitnesscentrene, hvilket indikerer en tendens til, at flere unge med alderen fravælger holdsport til fordel for fitnesstræning. Dette skift kan skyldes en øget opmærksomhed omkring krop og seksualitet, og dermed også omkring identifikation og gældende idealer. De unges selvfremstilling på *frontstage* bliver derfor med alderen af større og større vigtighed for dem, hvilket kan være en mulig forklaring på fitnesscentrenes øgede tiltrækningskraft. Deres øgede aktivitet i fitnesscentrene vidner samtidig om at den perfekte krop, ikke kun anses for tynd, men også for stærk og muskuløs. For at opnå sådanne kroppe, kræver det for mange massiv træning, og den perfekte krop kan derfor tolkes som et tegn på overskud og ressourcer.

Denne frontstage optræden eksisterer ligeledes i den digitale verden. En af disse steder, hvor flere individer i høj grad optræder frontstage og får massere af projektørlys, er på det digitale medie,

Instagram, hvor unge poster billeder og videoer med blandt andet træning, kost og resultater. Her gør flere unge en stor indsats for at reklamere med deres sunde kroppe og opfordrer andre til at følge med på denne bølge, og ligeledes dele billeder af deres proces og præstationer (Det etiske råd 2017,26). For de unge, som klarer sig rigtig godt på medier som instagram, og opnår mange følgere, kan det digitale projektørlys endda blive en levevej, da flere virksomheder har fået øjnene op for den markedsføring som disse unge kan levere til deres følgere. Denne type af *optræden*, som eksisterer på offentlige profiler på instagram, indeholder typisk individer med meget lidt beklædning på, i eksempelvis træningssituationer, på før/efter billeder ved vægttab, badetøjsbilleder ved stranden eller i poolen og poses i undertøj eller lignende. De unge fortæller selv, at de oplever, at frække og udfordrende billeder med særligt *røve* og *bryster*, får stor opmærksomhed på instagram:

> "*Altså man kan ikke lade være med at lægge mærke til, at for nogle piger, så er det det måske er de billeder, som er lidt mere, det ved jeg ikke [de andre nævner begreberne frække og udfordrende], ja, [...] og som måske også har lidt flere likes, og der får lidt mere opmærksomhed, det gør jo at der måske er flere der begynder at ligge sådan nogle ud [flere unge udtrykker enighed]*" (Dreng, Bilag 5,8).

De unge er selv klar over, at idealet om den perfekte krop samtidig er med til at seksualisere kroppen. De mange måder og steder kroppen eksponeres på indeholder en høj grad af nøgenhed, seksuel adfærd og poseringer. Her er både hele kroppe og kropsdele i centrum. Seksualiseringen bliver ikke mindre af mængden af pornografiske materialer, som ligger let og frit tilgængeligt på internettet(Sørensen & Knudsen 2006, forord). Foruden blot lækre kroppe er det her også muligt at vælge og vrage mellem bryst og numsestørrelser, kropsbygning, penisstørrelser, muskuløsitet og seksualle præferencer. Selv om der i de fleste tilfælde er stor forskel på porno og de unges intime billeder, er denne industri ikke uden indflydelse i de unges forståelser af deres egen og andres intime kropsdele. Alene deres udmelding om, at bryster og røve er af særlig interesse, vidner om den seksuelle interesse, som de unge har. I interviewet med Mai, sagde hun:

> "*Unge møder jo hele tiden, [...], seksualiserede kroppe i TV og på sociale medier og, jamen alle steder, på reklamer, i byrummet øhm, altså man bliver udsat for den ideelle og den seksualiserede krop hele tiden. Øhm, og man gør det måske også i højere grad end, [...] blandt almindelige unge mennesker på instagram[...]. Så helt sikkert så tror jeg de her idealer har en betydning for unges måde at opfatte sig selv og andre på*" (Mai, Bilag 8,11).

De unge er også selv vidende om, at seksuelle billeder er særligt eftertragtede og at de gennem den opmærksomhed, som de giver denne form for billeder, selv er med til at identificere disse som særligt interessante og fastholde projektøren på denne form for billeder. De tilkendegiver dog samtidig, at det langt fra er alle, som ønsker at vise deres kroppe frem på disse medier. Selv om de har en oplevelse af, at alle potentielt kan dele sådanne billeder, hvis de har lyst, udtaler en pige, at:

> "*Selvfølgelig er det okay, at det ikke er perfekte piger, men for det meste tør de ikke perfekte piger ligesom ikke at ligge det op, det ender bare med at være alle dem som [er perfekte]*" (Pige, Bilag 5,8).

Denne udmelding er der enighed omkring blandt de andre unge. En dreng tilføjer:

> "*Ellers så viser de den del af dem, som er mest perfekt*" (Dreng, Bilag 5,8).

Føler man ikke at hele kroppen kan leve op til den ønskede selvfremstilling, er der altså mulighed for at nøjes med at vise en andel af sig selv i stedet. Senere i interviewet, da jeg spurgte ind til det første af de medbragte billeder, af mennesker kun iført bikini, svarer de unge dog alligevel, at den type billeder ville de ikke have noget imod at dele på hverken instagram eller snapchat (Unge, Bilag 5,16-17). En af pigerne pointerer, at hun anvender særligt Snapchat, når hun sender den type billeder, fordi mediet tydeligt viser, hvis nogen har taget et screenshot, det vil sige, hvis andre har gemt billedet på deres telefon (Pige, Bilag 5,17). Der opstår i ungegruppen dog en diskussion, da jeg spørger videre ind til om denne type billeder må ses af alle, eller om de via deres indstillinger vælger og fravælger deres publikum. Denne relations bestemte kommunikation vil jeg komme nærmere ind på i senere. Samtalen omkring hvilken type billeder der deles hvor og med hvem, vidner dog om, at de unge i høj grad ønsker at kontrollere hvem der ser hvad, og at vurderingen af hvorvidt intime billeder kan eller ikke kan deles, er en hårfin balance, hvor eksempelvis konteksten kan være bestemmende for billedernes potentielle publikum.

Foruden selve kroppens udseende og mængden af nøgenhed på et billede, er selve den måde man praktisk fremstiller kroppen også central i vurderingen af, hvorvidt billedet er delevenligt eller ej, og bidrager til den ønskede selvfremstilling. Dette perspektiv understreger igen vigtigheden af at være i kontrol for de unge. De oplever, at der kan være en hårfin balance mellem, hvornår noget er for intimt og hvornår det ikke er, samt hvem det kan være for intimt for. Hele dette perspektiv omkring balance og kontrol bringer os videre til spørgsmålet om unges dobbelte identiteter.

6.1.2 De dobbelte identiteter

De unge varetager flere identiteter afhængigt af, hvilken verden de befinder sig i, og hvem de befinder sig sammen med.

6.1.2.1 Den private & den offentlige

Da de unge under interviewet blev spurgt ind til, hvordan de bruger privatindstillingerne til at styre, hvem der kan se deres forskellige typer af intime billeder, gjorde flere af de unge det klart, at mange unge ofte har to profiler på de offentlige medier, hvorpå de færdes. Her bruger de privatindstillingerne på deres profiler til at åbne én profil op for mange og én kun for de nærmeste venner. Andre har primært en privat profil, som kun de nærmeste har adgang til, eller hvor personer, som de ikke ønsker skal se deres aktivitet såsom deres forældre, har begrænset eller ingen adgang:

> "*Min er privat*",
> "*Min er… jeg har blokeret min far [flere griner]*",
> "*Min er åben*",
> "*Min er også privat*",
> "*Jeg har to*",
> "*Min er privat*",
> "*Jeg har også to*",
> "*Jeg har blokeret mine forældre*",
> "*Jeg har blokeret mine forældre overalt*" (Unge, Bilag 5,5)

Hertil forklarer nogle af dem videre:

> "*Og det er jo også derfor man kan have privatindstillinger, det er jo meget smart, at jeg har også lagt nogle ting ud, hvor jeg tænker, okay fint nok, det vil jeg helst have at dem jeg kender skal se, det er meget smart, men så kan man også godt ligge noget ud som måske ikke behøver være mega perfekt, hvis det bare er sjovt måske*" (Dreng, Bilag 5,9-10)
> "*Ja, det er blevet mega populært at have de der privatindstillinger, hvor man måske kun lige accepterer dem man allermest kender*" (Dreng, Bilag 5,10)
> "*Ja, og så har man en normal og så en privat*" (Pige, Bilag 5,10)

Privatindstillingerne bliver dermed brugt som et kontrolværktøj til at styre, hvem der kan se hvad. I den forbindelse forklarer de også, at nogle former for intime billeder kan være meget humoristiske frem for flotte, og at det kan motivere dem til at dele et sådant billede på deres private profiler. En af drengene henviser blandt andet til *billede 2* og siger om fyren, der sidder på toilettet (Se afsnit 5.2.3 Interviews), at sådan et har han lagt op på sin private instagram. Hertil tilføjer en af pigerne, at de sjove badebilleder også sagtens kan være noget man deler der (Bilag 5,18.19). Benyttelsen af to profiler, kan ses som en måde at jonglere med både den potentielle sociale identitet og den faktiske sociale identitet samtidig, men i forskellige digitale kontekster, med forskellige kriterier til publikummet (Goffman 1875,14-16). De unge peger netop her på, hvordan de afhængigt af de fællesskaber de er en del af, jf. Goffmans dramaturgi, ændre den selvfremstilling som projektøren får lov at pege på. Når mange har lov til at kigge på, så er de unge meget forsigtige med deres selvfremstilling. Når kun vennerne kigger på, så eksisterer der en tillid, som medfører, at kontrollen løsnes op til fordel for humor (Goffman 1959,184). De private profiler nærmer sig det som Goffman identitetsmæssigt, modsat *frontstage*, præsenterer som *backstage* (Goffman, 1959,112). På de private profiler får vennerne lov til at opleve individet, ikke kun sådan som vedkommende ønsker at blive identificeret som *professionel skuespiller*, men fra mere afslappede perspektiver, hvor fejl og mangler er mere socialt accepterede. Alle interaktioner, som foregår digitalt er i nogen grad styrede og kan derfor ikke til fulde afskrives som frontstage. Ej heller kan det afvises, at individer i det samme fællesskab kan skifte mellem frontstage og backstage, afhængigt af, hvordan deres tilhørsforhold til fællesskabet opleves på et givent tidspunkt. Dog giver de unges hyppige anvendelse af indstillingerne til at skabe private rum en indikation af, at de unge selv skaber plads til at kunne agere digitalt uden altid at frygte projektørens lys. Disse skift mellem *frontstage* og *backstage* er yderst væsentlige i de unges udvikling af identiteter. Det er netop i disse skift, at identifikationen styrkes og svækkes. I det offentlige rum ses billederne af mange og alt, hvad der får opmærksomhed der på både positiv og negativ vis, identificeres ud fra sociale kategorier. I de private fællesskaber er publikummet i høj grad udvalgt til at kunne se med, og individet kan derfor skønnes at have en oplevelse af allerede at være blevet identificeret. Der er derfor ikke på samme vis behov for at kontrollere og styre identificeringen, som finder sted, så den leder til en bestemt selvfremstilling - og bestemt kategorisering. Idet de unge selv bestemmer, hvem der følger med og hvor mange der følger med, bestemmer de også selv, hvilken grad af tillid de ønsker at have til deres publikum og med det, hvilken type billeder som synes fremmende, neutrale eller ødelæggende i forhold til både deres offentlige og deres private identiteter. Det betyder dog ikke, at

identificeringen nødvendigvis er mindre, kun at den kan opleves som sådan. I stedet kan der tales om en intenderet og en uintenderet identifikation.

6.1.2.2 Den perfekte og den uperfekte krop

Ud over balancen mellem, hvad der deles hvor og med hvem, er der særligt for pigerne også et spørgsmål om at balancere deres identitet mellem det seksuelle og det pæne. I en rapport fra 2016 skriver Red Barnet, at mange unge har svært ved at navigere i den dobbelte forventning, som eksisterer mellem det som de oplever forventes af dem:

> "*...de skal være 'pæne' piger, der beskytter deres seksualitet, og samtidig være seksuelt interessante som pigerne i musikvideoer*" (Red Barnet 2016:12).

For begge eksisterer en potentiel risikoadfærd, som kan yde indvirkning på både den indre og den ydre identifikation. De skal her hele tiden balancere imellem ikke kun at være pæne tildækkede piger, men heller ikke alt for frække. De unge indikerer dog, at der er en ny bølge på vej, som forsøger at frigøre det pæne-og det seksuelle, og hylder kroppens uperfektheder. Denne ny bølge på de sociale medier ledes af kendte mennesker, som forsøger at gøre det uperfekte alment accepteret.

> "*Men det er også, fordi der er kommet den der bølge om sådan at have selvtillid, som måske*" (Pige, Bilag 5,9) og "*Der er flere fede piger*" (Pige, Bilag 5,9).

Denne modbølge er stadig primært eksisterende blandt kendte, som forsøger at fremstille kroppen og skønhedsidealer med et finurligt tvist. En af disse er Ulrikke Falch[2], som blev kendt som Vilde, i den populære norske tv-serie, SKAM. På hendes instagram, som i dag har over en million følgere, laver hun alt fra humoristiske videoer, hvor hun danser rundt i undertøj, til seriøse blogindlæg omkring at acceptere sig selv som man er og ikke gøre skønhedsidealer til et mål for lykke og succes. På den danske scene findes blandt andre Sofie Linde[3], som er knap så seksuel i hendes fremstilling, men som med lidt humor i høj grad gør op med perfektionismen omkring selvfremstillingen.

Trods en modbølge mod den perfekte, seksuelle krop, så oplever særligt pigerne stadig ikke, at bølgen helt er nået dem endnu. De unge oplever ikke, at der endnu er plads til, at de mere ukontrolleret kan dele, hvad de har lyst til, hvor de har lyst, uden frygt for kontroltab af, hvem der

[2] Ulrikkes Instagramprofil kan findes her: https://www.instagram.com/ulrikkefalch/
[3] Sofie Lindes Instagramprofil kan findes her: https://www.instagram.com/sofielinde1/

eventuelt kunne finde på at misbruge deres billeder (Unge, bilag 5,9). Denne frygt er også gældende for fremtoningen af deres kroppe i den fysiske verden.

I dette komplekse univers af kropsidealer er opstået et modsætningsforhold blandt de unge, som synes at bunde i forholdet mellem kontrol og mangel herpå. Dette pres for at følge med strømmen i kampen om de perfekte kropsidealer, som fordrer at alle identificerbare indtryk er indtryksstyrede (jf Goffman), kan være én forklaring på, hvorfor der særligt blandt unge piger er opstået en tendens til ikke at ville vise kroppen frem, selv blandt nære relationer. Også i situationer, hvor nøgenhed ellers er normal praksis. Da de unge blev spurgt, hvordan de havde det med mobiler i omklædningsrummene, svarede tre piger således:

- "*Jeg ved ikke om det måske er det for os, at pigerne går ikke rigtig i bad, så vi tager ikke rigtig tøjet af*" (Pige, Bilag 5,12)
- "*Nej, det er bare sådan det er blevet, tror jeg*" (Pige, Bilag 5,12)
- "*At vi er måske ikke rigtig så bange for at der er nogen der tager billeder af os, fordi vi ikke tager tøjet af, for vi går ikke i bad*" (Pige, Bilag 5,12)

Flere unge piger undgår at gå i bad, når der er andre tilstede, og stifter derfor ikke bekendtskab med kroppes forskellige former, størrelser og variationer på samme vis som man før har gjort. Da jeg spurgte dem, hvad grunden var til, at de ikke gik i bad, forklarede de fleste af pigerne det med, at det var dovenskab (Bilag 5,12), og det kan selvfølgelig ikke udelukkes. En anden forklaring kunne dog være, at de oplever omklædningsrummene som en ukontrolleret kontekst, hvor de ikke er medbestemmede for, hvordan deres krop observeres af andre. En af pigerne sagde i den forbindelse:

> "*Jeg ved ikke, det er bare underligt at klæde om [...]. Det er så ubehageligt når folk står og stirrer på en sådan [hun stirrer overdrevent med øjnene]*" (Pige, Bilag 5,12).

Der er tegn på, at pigerne kan opleve det ubehageligt i situationer, hvor andre observerer deres kroppe. Denne ubehagelighed kan bunde i en frygt for andre oplever ens krop som værende forkert. Rigtig mange unge har store krav til deres egne kroppe, for at kunne betegne dem som værende perfekte, og i mange tilfælde blot normal. For flere af dem kan det derfor også opleves som et nederlag, når de ikke lever op til de krav, de tror andre har til dem (Det etiske råd 2017,28). I en artikel i berlingske, udtaler Thomas Johansson, professor i socialpsykologi ved Göteborg Universitet, at den voldsomme fokusering som samfundet har på kroppen, gør de unge bevidste

om hvordan de *ser* ud, versus hvordan de *burde* se ud. Han tilføjer, at selvom der altid har været fokus på kroppen, så hænger kropsidealerne i dag, tæt sammen med følelsen af skam (Munk-Petersen 2011). Følelsen af skam kan for nogle blive en ond cirkel, hvor de igen og igen lader andres blikke bekræfte dem i deres forståelse af afvigende kroppe, og dermed afvigende identiteter. Kathrine Vitus, Lektor på det samfundsvidenskabelige fakultet ved Aalborg universitet skriver herom, at unge som føler sig stemplet, ofte fortolker andres adfærdsmønstre ud fra de forståelser som de har internaliseret, og tillægger andres handlinger, eller mangel på samme, en negativ ladet værdi. Gennem fortolkningen af at andre ser individerne som afvigende i en kontekst, kan den unge brede denne oplevelse ud i andre sfære, og derved fastholde sig selv i forståelsen af at se forkert ud. For nogle, og i nogle kontekster kan forståelsen heraf være midlertidig, men for andre kan følelsen blive permanent (Vitus 2015,368-370). Jf. Sociolog Howard Beckers studier i afvigelsessociologi, kan disse kropsidealer ses som den sociale norm. Når normer og regler ikke følges, kan dette normbrud medvirke til, at et individ stemples som afviger (Becker 2005,29). Når et individ gentagne gange oplever at afvige, forandres individets selvbilledet, som da interanliserer forståelsen af sig selv som afviger (Ejrnæs & Monrad 2013,68). Hertil beskriver Becker, at det som sker i en sfære af en persons liv, ofte påvirker andre sfære af livet (Becker 2005,54). Ud fra denne forståelse, kan de unges ønske om ikke at vise sig ukontrolleret frem, ses som en frygt for at denne ukontrollerede kontekst, kan få ødelæggende konsekvenser for andre kontekster. I artiklen fra Berlingske udtaler lektor Hilda Rømer Christensen fra Sociologisk Institut på Københavns Universitet, at hun ser nogle enorme paradokser i den kultur som er skabt omkring de unge. De lever idag i en kultur, hvor kun de færreste ligger topløse på stranden, men hvor intime detaljer hyppigt deles på sociale medier og på TV. Hun mener at denne tendens kan skyldes at intimsfæren er blevet åbnet på en ny måde, hvor de unges øgede blufærdighed kan tolkes som en måde at beskytte dem selv på fra det seksualiserede kropsfokus (Munk-Petersen 2011). Denne forståelse understøttes af formanden for Sex & Samfund, læge og seksualforsker Christian Graugaard, som ser paradokset som en øget polarisering mellem frisind og frigjorthed, det vil sige, mellem en øget blufærdighed og puritanisme. Her henviser han til de gentagne diskussioner som fylder samfundet, omkring retten til at bestemme over egen krop, i forbindelse med fri abort, seksualitet mv. (Munk-Petersen 2011). Var artiklen skrevet i 2018, havde det nok været med henvisning til #Metoo og burkaforbud. Hans pointe er dog, at hvis vi vil værne om det han kalder det *hæderkronede danske frisind* - retten til at bestemme over egen krop, så må seksualiteten holdes åben og rummelig (Munk-Petersen 2011). Jens Ulrik, Lektor og Souschef ved Center for ungdomsforskning ved

Aalborg Universitet, siger på lignende vis, at det netop er observationen af andre kroppe, som gør det muligt som individ at forstå de forskellige variationer, der er mellem kroppe og derved også bekræfte individer i, at deres egne kroppe ikke adskiller sig fra andres på negativ vis (Det etiske råd 2017,31). Flere piger kan, grundet deres manglende kendskab til kroppe, derfor frygtes at befinde sig i en ond cirkel, hvor deres ubehag ved deres egen krop forstærkes af deres manglende muligheder for at observere almindelige kroppe i deres daglige færden. Den type kroppe som bliver afløsningen for denne observation, er netop de mange billeder, som matcher samfundets skønhedsidealer. Derved fanges flere unge potentielt i højere grad end nogensinde før i det dialektiske forhold mellem det kollektive og det individuelle. Idet de selv er med til at opretholde og fodre skønhedsidealerne, og ikke tør bidrage til et sundt og mere nuanceret forhold til kroppen, så fastholdes følelserne af at være unormal. Idealet om den perfekte krop påvirker dermed unges selvforståelser, og sætter kroppen i fokus som succeskriterie for lykke. Det skaber samtidig et dilemma i forhold til at se andre og turde blive set. Denne manglende forståelse for kroppens unikke udseende, kan for mange medvirke til mistrivsel.

I forbindelse med at der i interviewet med de unge blev snakket om identiteter, blev de unge spurgt, hvad de oplevede forskellen var på henholdsvis den digitale identitet og den fysiske identitet:

> "*Der er stor forskel, kæmpestor forske*l" (Dreng, Bilag 5,7)
> "*Man har to identiteter, en på de sociale medier, og en i virkeligheden, altså man får lidt et chok"* (Dreng, Bilag 5,7)
> *"Man kan skabe den man gerne vil være på internettet, der er ikke nogen der behøver at vide sådan hvordan man egentlig er*" (Pige, Bilag 5,7).
> "*Der er ikke de dårlige ting, de dårlige ting er på medierne sådan lidt pakket væk*" (Dreng, Bilag 5,7).

Digitalt foregår denne formning gennem en kategorisering af billeder, som afspejler det selv man ønsker andre skal se, dertil er det muligt at tilføje filtre og redigere billeder i sådan en grad, at alle potentielle fejl og utilfredsstillende elementer på billederne, kan ændres eller fjernes. De unge lever dermed i et samfund, hvor indtryksstyring er en nødvendig med dilemmafyldt balancegang, hvor der må tages forbehold for både publikum, seksualisering og fremtoning, og en evne til konstant at definere de kontekster hvori man færdes, hvis dette skal lykkes.

Kap 7: Privat kommunikation & anerkendelse

Men en ting er hvordan den kropslige, og identitetsmæssige seksualitet kommer til udtryk i det offentlige rum, en anden er, hvordan disse viser sig i interaktioner som foregår i mere private intime sfærer. Til at belyse dette, anvendes Jenkins´Samhandlingsorden, som afsæt til at kigge nærmere på de forhold, som gør sig gældende når intime billeder og film får en mere relationel karakter.

7.3 Samhandlingsordenen

Samhandlingsordenen er "*...den menneskelige verden, der konstitueres i relationerne mellem individer og i det, der finder sted mellem mennesker"* (Jenkins 2006,42). Samhandlingsordenen binder sig dermed til de interaktioner, som foregår mellem mennesker. Jf. Goffmans dramaturgiske rollespils metafor, kan individer søge at fremvise visse identiteter på en ønskværdig måde, gennem den ageren som individet fremfører. Set i forhold til samhandlingsordenen gælder reglen, at selvfremstillingen ikke blot skal belyses af projektøren, den må ligeledes være så overbevisende, at den accepteres som værende oprigtig. Det betyder, at andres mening om individet må tillægges samme værdi som individets egen mening. En identitet kan da ikke skabes alene ud fra det selvbillede som individet ønsker, men i forholdet mellem individets egen og andres identifikation af fremstillingen (Jenkins 2006,44):

> "*Selvom mennesker har (en vis) kontrol over de signaler, de sender til andre om sig selv, befinder vi os alle i en ugunstig position, idet vi hverken kan sikre os, at de modtages eller fortolkes 'korrekt', eller med sikkerhed kan vide, hvordan de modtages eller fortolkes*"
> (Jenkins 2006,45).

Dette betyder eksempelvis, at unge som i mangel på anerkendelse, køber sig til likes for at virke mere populære, men opdages i acten, ikke får anerkendelse for deres ønskede identitet, men i stedet identificeres som snydere (Observation, Bilag 2).

7.3.1 Billeder som seksuel kommunikationsform

Eksponeringen for seksualiserede kroppe påvirker ikke kun de unges forståelser af deres egen krop. Billeder er i dag en af de mest anvendte kommunikationsformer på de digitale platforme, og jeg spurgte derfor Mai om, hvad der er særligt ved at sende et billede:

> "*Altså, jeg tror at man skal, at noget som måske er vigtigt at forstå i forhold til billeddeling og unges brug af smartphones og kameraer i dag, det er det her med at deling ligesom er gået fra at være dokumentation, altså noget hvor man dokumenterer en begivenhed eller en ferie eller et eller andet, så er det pludselig blevet en kommunikationsform. Så i stedet for at skrive en besked eller ringe op, så sender vi et billed*" (Mai, Bilag 8,10).

Ungdomsårene er en overgang fra barn til voksenlivet, hvor individer påvirkes i deres tendens til at tage chancer, opsøge nye udfordringer og udforske deres blomstrende seksualitet (Project deShame 2017, 35). Unge har aldrig haft så frie hænder til at udforske og udfolde deres egen seksuelle identitet som de har i dag, og her holder de unge sig ikke tilbage (Hølge-Hazelton 2005, 14). Kroppen bliver for de unge et værktøj til kommunikation og bliver udgangspunktet for både at møde verden, og for følelserne af glæde, vækst, sex og leg (Hølge-Hazelton 2005,10). Hvor billeder og videoer i dag er et almindeligt værktøj i unges daglige kommunikation, er delingen af intime billeder og videoer ligeledes, for nogen, blevet en måde at dele og udforske intimitet på (Project deShame 2017,24).

I Projekt DeShame, fandt de, at den digitale verden for mange unge, spiller en stor rolle i udforskningen af identitet og seksualitet, på måder som de oplever som værende mere komfortable end i den fysiske verden (Project deShame 2017,24). Dog ses i flere rapporter en vedvarende bekymring omkring pornoficeringen af det offentlige rum. Allerede tilbage i 2005, beskrev redaktør på CEFU, Niels-Henrik M. Hansen, den lette tilgængelighed til porno, som en direkte pornoficering af ungdomslivet (Hansen 2005,7). I 2006 udgav Nordisk medieråd en rapport, hvor der udtryktes en bekymring omkring, hvordan den øgede mængde af pornografi, som unge eksponeres for, dels frivilligt, men også ofte ufrivilligt, måtte påvirke børn og unge (Sørensen & Knudsen 2006, forord). Denne bekymring udtrykkes på samme vis i dag i blandt andet DeShame rapporten, hvor det problematiseres, at pornografien netop kan påvirke unges forhold- og forventninger til det seksuelle liv (Project deShame 2017,35). Her fremhæves netop sexting blandt

unge, som værende et produkt af dette (Project deShame 2017,35). Sexting er en aktivitet, som primært foregår på private medier såsom snapchat, messenger og via sms, hvor parterne kan chatte privat uden andres kendskab eller adgang hertil. På denne måde kan individerne eksempelvis vise, at de stoler på hinanden, og skabe et hemmeligt fællesskab omkring de intime billeder (DCUM 2016A, 12). Set ud fra Goffmans forståelser af interaktioner, er dette fællesskab etableret, på baggrund af, at der til den eller de inkluderede individ(er), er tillid til, at de kan holde på hemmeligheden (Goffman 1959, 176-177).

Sexting er i dag i en accepteret del af det at flirte og i andre tilfælde er det en måde at forbedre og engagere sig i et seksuelt forhold (Project deShame 2017, 35). Unges digitale billedinteraktioner er dermed blevet centrale både når de flirter, bliver forelskede, udforsker deres identitet og seksualitet og når de opbygger og udvikler sociale relationer. Den digitale udforsken er dermed afgørende for hele den måde de møder og opretholder sociale relationer på, også de intime relationer (Project deShame 2017, 23).

I DeShame undersøgelsen sagde 14 % af de unge, at de havde delt intime billeder med en kæreste. 11% sagde, at de havde sendt intime billeder til nogen uden for et forhold, dog var antallet af danske unge (15%) der havde sendt billeder uden for et forhold, markant større end i Ungarn (8%) og Storbritannien (10%) (Project deShame 2017,24). Ved spørgsmål om, hvorvidt man som kæreste kan tillade sig at forvente intime billeder fra sin partner, vender kurven dog. Trods et svargennemsnit på 12% er denne forventning kun gældende for 5% af de danske unge, hvilket er meget lavt sammenlignet med de unge fra Ungarn (18%) og Storbritannien (13%) (Project deShame 2017,32). På trods af, at flere danske sender intime billeder, tyder resultaterne fra denne undersøgelse altså på, at interaktionen med intime billeder ikke i særlig høj grad foregår grundet forventningspres, men af egen fri vilje, også i mindre forpligtende relationer. I den anledning viste undersøgelsen ligeledes, at 9% af de unge sendte seksuelle beskeder eller billeder for at slippe for fysisk seksuel aktivitet. Hvor der blandt danske unge ikke synes at være tale om et direkte pres, kan der dog være tale om et indirekte pres for at opfylde fysisk seksuelle aktiviteter, hvor intime billeder bliver et værktøj til udsættelse eller standsning heraf (Project deShame 2017,33). Set i forhold til Allardts Skandinaviske behovsteori kan billederne ses som en erstatning for et ikke opfyldt seksuelt behov hos modtager. Intime billeder bliver her en mellemvej for at opfylde et relationelt behov, som individet ikke nødvendigvis selv har, da behovet kan synes vigtigt for det sociale tilhørsforhold (Allardt 1973,26-27). Dette behov kan dog ligeså vel være gensidigt fra afsender, og i stedet være en

erstatning for en manglende fælles tilstedeværelse. Her kan sexting midlertidig udsætte et behov for intimitet. Om det sagde Mai dog i interviewet, at

> "*...jeg tror egentlig sådan at [...] den her seksuelle kommunikation er jo ikke noget nyt. [...] udviklingen af det er ligesom at man også gør det med billeder, forbi man kommunikerer ellers også med billeder ikke? Så jeg undre mig ikke over at børn og unge gør det, og jeg tænker også at det kan være svært at sige til børn og unge at I ikke skal tage intime billeder af jer selv og sende videre, fordi jeg tænker det kan være en del af det med at udforske sin seksualitet og det kan også være en måde at prøve nogle ting ligesom inden man har sex*" (Mai, Bilag 8,10).

Billederne kan dermed ses som et nyt værktøj i en naturlig proces. Set i forhold til Jenkins, er de seksualiserede kroppe dog også med til at påvirke den måde, de unge tænker om kroppe på. Det som identificeres som frækt at se på digitalt, må også formodes at virke frækt for andre. I jo højere grad den pornografiske arena bliver anvendt blandt de unge, jo mere kan det formodes at legitimere intime billeder og videoer i den almene kommunikation. Idet de bliver et symbol, ikke kun på deres fysiske skønhed, men også for deres identitetsmæssige processer. Sexting, tolket som at give og/eller modtage en midlertidig behovstilfredsstillelse, kan for begge parter sige noget om et individs forståelse af egen krop og seksualitet. Gennem denne interaktion kan individerne både direkte og indirekte fortælle hinanden, hvad de tænder på og hvor langt de er villige til at gå seksuelt, og samtidig individuelt opnå anerkendelse for deres kroppe. I kraft af, at krop og identitet hænger uløseligt sammen: "*Vi både har og er en krop*" (Det etiske råd 2017,7), så kan sexting ligeledes forstås som en seksuel social accept, som gives gennem anerkendelsen af den andens udseende, krop og behov.

7.3.2 Behovet for anerkendelse

Axel Honneth, som er tysk professor og filosof, har udviklet en anerkendelsesteori, som arbejder med anerkendelse som værende et afgørende element for en vellykket identitetsdannelse. Han skelner mellem tre former for anerkendelse, som finder sted i tre forskellige sfærer i menneskes liv, kaldet den private sfære, den retslige sfære og den solidariske sfære (Willig 2003,14). De unges digitale interaktioner med intime billeder kan i forhold til denne teori ses som et tegn på forhold, hvor den unge søger at få dækket et behov for en bestemt form for anerkendelse. Med andre ord, så

bliver billedet et værktøj til at skabe og/eller opretholde en ønsket identitet. Set i forhold til de tre sfærer af anerkendelse, kan de bidrage til at opnå anerkendelse på følgende måder:

1) *Den private sfære*

Den private sfære består af familie og venner - de tætte relationer. I denne sfære kommer anerkendelse til udtryk gennem oplevelsen af kærlighed eller værdsættelse, som bliver bestemmende for individets følelse af selvtillid (Willig 2003,15). Inden for denne sfære ses særligt de interaktioner med intime billeder, som foregår i de private arenaer så som Snapchat og Messenger, og med kærester, flirts og venner. Det er interaktioner som man ønsker skal eksistere i den private sfære alene, og er billeder, som man derfor ikke ønsker at dele uden for det konkrete interaktion. Anerkendelse, som her opnås i form af kærlighed eller værdsættelse, forudsætter, at der i forholdet er et tillidsbånd mellem afsender og modtager. Intime billeder, kan i nogle situationer endda være et redskab der symboliserer den tillid og tætte relation, som man har til modtager (DCUM 2016B,14). Oplevelsen af kærlighed og værdsættelse kan komme til udtryk både for afsender og modtager. Hos modtageren, fordi vedkommende oplever, at et andet menneske har tillid til at lade vedkommende modtage det intime billede, som dermed viser, at vedkommende har betydning (DCUM 2016A,5). For afsenderen, kan handlingen grundlæggende have to scenarier. I det første scenarie, får vedkommende komplimenter for sin krop, eller for dele af sin krop, som medvirker til, at selvtilliden styrkes. At modtage komplimenter fra individer, med hvem man har en tæt relation, og som derfor ofte også er individer man spejler sig i, kan opleves som en identitetsmæssig succes, idet den sociale, om dog private, fremtræden accepteres. I forhold til udvisningen af tillid, kan modtageren ligeledes sende et billede, som derved bekræfter tillidsbåndet, og gengælder relationens betydning. Det andet scenarie, kan enten ske med det samme, eller komme forskudt. I nogle tilfælde handler det om en manglende reel interesse fra modtagers side, som kan medføre, at vedkommende misbruger tilliden. I andre hvor forholdet har været mere seriøst, kan der være flere grunde til at situationen ændres. Dette kan eksempelvis være når et forhold afsluttes, at værdien af tillidserklæringen ugyldiggøres, og billederne i stedet bliver anvendt som et *våben* mod den anden. Den digitale verden gør denne form for *våben* yderst effektive til at skade og krænke andre (DCUM 2016A,5). I Interviewet beskrev Mai et eksempel på når afsendt tillid bliver til tillidsbrud:

> "*Altså noget som kan være, øh en kommunikation mellem to mennesker og hvor man ikke nødvendigvis er kærester, men hvor man har en eller anden tillid til, at vi jo udveksler noget seksuelt her. Men så bliver man fremstillet på et eller andet medie sådan at rigtig mange*

> *kan se en, og det er ikke sådan man har lyst til at fremstå. [...] man kan være, det er alle mennesker jo, forskellige udgaver af sig selv i forskellige situationer. Så det som jeg kommunikerer med min flirt omkring, er ikke noget jeg har lyst til at min klasse eller mine forældre eller mine lærere skal være tilskuere til. Og det bliver ligesom frataget én på en eller anden måde retten til at bestemme hvornår man vil være hvad i hvilken situation*" (Mai, Bilag 8,11).

I den private interaktion eksisterer tilliden gennem den fælles kontrol, som man sammen besidder. Når interaktionsdele, såsom intime billeder, af modtageren bringes uden for de fælles kontrollerede rammer, så er det ikke længere muligt at kontrollere situationen. Kontroltabet kan så istedet for øget selvtillid medvirke til, at individets selvtillid reduceres. I kraft af, at man som individ giver en anden retten til at påvirke, hvorvidt ens egen selvtillid kan øges eller reduceres, samt muligheden for potentiel social stigmatisering, værner om den tillidserklæring, som disse billeder kan siges at have i de private kontekster. Dette bringer os videre til den solidariske sfære.

2) *Den solidariske sfære*

Den solidariske sfære er kendetegnet ved de kulturelle, politiske og arbejdsmæssige fællesskaber. I denne sfære er følelsen af anerkendelse bestemmende for et individs selvværdsættelse, og dermed for et individs handledygtighed og følelse af tilhørsforhold (Willig 2003,16). Når det opleves, at intime billeder af privat karakter tages fra en privat kontrolleret arena og ukontrolleret spredes i arenaer, hvor de ikke er ønskede, kan der foruden tillidsbrud fra individet, som har spredt billedet, også opleves en stigmatisering af de indblandede individer, og særligt den, som fremtræder på billedet. Becker beskriver:

> *"Om en handling er afvigende, afhænger altså af, hvordan andre mennesker reagerer på den."* (Becker 2005,32).

Det er da lige pludselig op til det publikum som billederne observeres af, at vurdere om billederne for konsekvenser, og for hvem. Frigivelsen af et privat intimt billede, kan sammenlignes med det Goffman definerer som *disharmoni*, hvor et individ truer eksisterende indtryk eller forståelser. Med denne *disharmoni* følger en rollefordeling (Goffman 1959,175-176), som kommer til udtryk gennem de konsekvenser som individer efterfølgende oplever, afhængigt af hvordan folk reagerer på det delte billede.

Idet den krænkede ikke er til stede, når billedet spredes, og kropssproget derfor er utilgængeligt,

bliver kommunikationen ansigtsløs. Det betyder i mange tilfælde, at krænkerne ikke nødvendigvis er opmærksomme på den betydning som spredningen har for den krænkede. Dette særligt, fordi billedet, selvom det potentielt er spredt digitalt, ikke nødvendigvis begrænser stigmatisering til den digitale verden:

> "*Hvis man oplever noget ubehageligt online, så er der også en stor sandsynlighed for, at det påvirker en i de øvrige arenaer i ens liv. Hvis man oplevet noget ubehageligt,[...] så kan det påvirke en socialt og fagligt også ikke, i skolen, og derhjemme og i fritidsaktiviteten, så de er helt klart forbundne de her arenaer*" (Mai, Bilag 8, 17).

Når de sociale fællesskaber, som et individ er en del af ligeledes påvirkes i den fysiske verden, kan det i høj grad påvirke de tilhørsforhold som individet er en del af. Da jeg under interviewet med de unge spurgte hvad konsekvenser det kunne have for en ung, hvis man fik et intimt billede delt i de sociale arenaer, svarede en af drengene:

> "*Det er let for piger at blive ligesom udstillet, eller kaldt en[...] Ja en luder, det er ligesom ikke et ord man kalder dem [drengene], det er lidt svært at tillægge drenge, sådan en 'lu[-der]*" (Dreng, Bilag 5, 10).

At det oftest er piger, som pådrager sig grimme betegnelser såsom *luder*, betyder ikke, at det kan være mindre ubehageligt for drenge at stå i samme situation. Idet kroppen gøres til centrum for de ubehageligheder som opleves, kan det fremadrettet få store konsekvenser for den måde, hvorpå den unge opfatter sig selv og sin egen krop. Den unge kan dermed risikere at blive placeret i en ond cirkel, hvor kroppen bliver genstanden for usikkerhed og mindreværd - som tidligere også beskrevet jf Vitus, dårlige blikke.

3) *Den retslige sfære*

Den retslige sfære består af det omkringværende samfund. I denne sfære kommer anerkendelse til udtryk gennem juridisk ligestilling med andre borgere i samfundet, og retten til at udtrykke sig og deltage i fællesskabet. Denne anerkendelse er afgørende for følelsen af at være agtet, og er bestemmende for et individs selvagtelse. Denne sfære understreger vigtigheden af at have kendskab til de rettigheder man har som individ, og dermed også de regler som er gældende (Willig 2003,16). Denne sfære vil blive inddraget i det kommende kapitel, i forhold til de sociale indsatser, som netop

søger gennem forståelse af konsekvenser, rettigheder og lovgivning, søger at skabe gode samhandlinger blandt unge, også på nettet.

Kap 8: Indflydelsesrige aktører i arbejdet med krop og seksualitet

Der blev tidligere sat spørgsmålstegn ved, det komplekse samfund som unge vokser op i, som fordrer en konstant balancegang mellem det seksuelle og det fromme, i forsøget på at leve op til samfundets idealer. Dette kapitel tager afsæt i Jenkins' Institutionelle orden, til at kigge nærmere på de processer som er skabende for de idealer som de unge stræber efter, og det sociale arbejde som søger at hjælpe de unge til en god seksuel udvikling og trivsel.

8.1 Den institutionelle orden

I kraft af den vekselvirkning, som sker i *identifikationens indre-ydre-dialektik,* bliver kroppen også mere end blot en organisme, da den bliver en afspejling af tiden og samtidig medfortællende for individers nuværende sociale identiteter og de identiteter, som de stræber efter at blive (Jenkins 2006,42/Det etiske råd 2017,3). Kroppen kan således betragtes som en monitor, hvori økonomiske og kulturelle bevægelser internaliseres og eksternaliseres. Formningen af kroppen sker derfor heller ikke kun gennem interaktioner mellem individer, men påvirkes ligeledes gennem politisk påvirkede processer:

> "*Kroppen er bærer af socialitet. Kroppen er bærer af emotioner. Kroppen er bærer af kultur. At forbrugerkulturen kropsliggøres betyder ikke, at vi så skal tolke på disse forandringer som tegn på, at de onde markedskræfter har slået rod i en værgeløs ungdom. Men den glade og sunde krop har måske nok lidt trange kår for tiden. En glad og sund krop skal jo først og fremmest erfares som kilde til og erfaring om livsglæde – før den kan fungere som modvægt til alle de andre og knap så opbyggelige kropsbilleder. Så kan vi jo spørge os selv, om vi er gode nok til at skabe de fora, hvor unge kan opleve kroppen positivt"* (Filges 2005,30).

Af den grund er det også væsentlig at se på nogle af de elementer i samfundet, som har en mere styrende rolle for den kollektive identitet. Set i forhold til Jenkins' forståelse af social

kategorisering, så har samfundets top, her forstået som regeringen, organisationer og institutioner, en klar magtposition til politisk at påvirke kategoriske forståelser i samfundet (Jenkins 2006,47-48). Gennem det politisk anlagte sundhedsfokus, og det neoliberalistiske præstationssamfund som eksisterer i dag, fastholdes de samfundsidealer, som folket internaliserer (Jenkins 2006,46-47). En af de institutioner, som spiller en afgørende rolle i reproduktionen af samfundets og dets idealer omkring krop, sundhed og seksualitet, er folkeskolen.

8.1.2 Seksualundervisning

Siden 1970 har seksualundervisningen været en fast bestanddel af undervisningen i den danske folkeskole (Aarhus Universitet 2012, 4. juli). I mange år var seksualundervisningen et emne for sig, men i dag, er det en del af emnet: Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, som der undervises i fra 1.-9. Klassetrin (UVM 2009,10). Organisationen, Sex & Samfund, som er forkæmper for individets ret til at bestemme over egen krop og seksualitet, ser denne udvikling som en nødvendighed for at modvirke forvrængede forståelser af krop, køn og seksualitet, som eksisterer på de sociale medier (Elmhøj 2016). Seksualundervisningen i dag har dermed ikke kun til formål at vejlede omkring prævention og sexsyddomme, men også sikre udviklingen af et godt personligt, socialt og samfundsmæssigt liv. Her skal de unge blandt andet forholde sig til, hvad det vil sige at have livskvalitet, lyst, ansvarlighed og handlemuligheder og hvordan man kan og bør handle herpå (UVM 2009,10). Sex & samfund understreger, at krop og seksualitet er afgørende elementer i bestræbelsen på et godt liv:

> *"I alle livets faser hænger et højt selvværd, livskvalitet og god trivsel tæt sammen med seksualitet, køn og krop"* (Sex & Samfund).

Politisk set synes den sociale top i lyset heraf, at gøre en indsats for at ændre de idealbilleder, som i øjeblikket medvirker til, at unge potentielt har mindre livskvalitet. Den øgede sammenkobling mellem krop og sundhed kan dog lige såvel være med til at forstærke disse idealer, idet krop og seksualitet netop i kraft af sammenkoblingen med sundhed, bekræfter de unge i forståelsen af, at det uperfekte ikke er godt nok. Selvom Sex & Samfund ser undervisningen som en mulighed for at modvirke de forvrængede idealer, er spørgsmålet dermed om undervisningen i stedet har den modsatrettede effekt?

Større organisationer besidder ofte en større grad af kontrol, når kategoriseringer konstrueres og rekonstrueres (Jenkins 2006,47-48). Sex & Samfund har eksempelvis en vellidt rolle i skoleregi, og bidrager i høj grad med viden til folkeskoleområdet. Så længe de støtter op omkring seksualundervisningen som den praktiseres i dag, er der derfor også stor sandsynlighed for, at den fortsat vil blive praktiseret således. Det er dog ikke længere kun i Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, at eleverne introduceres til krop og seksualitet. Ved emner omhandlende børn og unges rettigheder og vilkår, har Red Barnet ofte en stor indflydelse. Gennem deres seneste års arbejde med digital trivsel og sexkrækelser, har de eksempelvis udarbejdet undervisningsmaterialer og vejledninger, som hjælper skoler til, at imødekomme den nye lov om inddragelse af den digitale arena i skolernes nu obligatoriske trivsels og mobbestrategi (Undervisningsmiljøloven 2017). Hertil har Red Barnet endda udformet materialer til, hvordan skolerne kan arbejde med, udforme og evaluere en sådan strategi (Observation). Red Barnet er en af de organisationer, som varetager en særlig rolle i det sociale arbejde med de unges digitale liv og trivsel. Det er allerede i afgrænsningen blevet tilkendegivet, hvordan Red Barnet kategoriserer digitale sexkrænkelser, men spørgsmålet er, hvordan de kategoriserer aktørerne i disse sager og hvordan deres sociale arbejde er tilpasset i forhold til de efterspørgsler, som eksisterer på området?

8.2 Det sociale Arbejde

Red Barnet har overordnet to indsatser, som retter sig mod de unges færden på nettet. Den ene er gennem deres skoletjeneste, og er en forebyggende, og dog oplysende indsats i folkeskolen. Den anden er rådgivningen, SletDet.

8.2.1 Undervisningsmaterialet

Det var tydeligt i interviewet med de unge, at de var i tvivl om, hvordan de ville håndtere det, hvis de blev udsat for en digital sexkænkslse. I Projekt DeShame fandt de, at der er flere barrierer, som afstår de unge fra at søge hjælp. Her viste undersøgelsen, at henholdsvis 79% og 74% af de adspurgte ville blokere krænkeren, eller bede vedkommende om at holde op (Project DeShame 2018,4). En blokering modvirker dog ikke nødvendigvis, at krænkelser stopper. 68% ville snakke med deres venner eller veninder om det, og kun lidt over halvdelen ville involvere deres forældre og pårørende. Under halvdelen af de unge ville rent faktisk anmelde krænkelsen til enten det sociale medie, og endnu færre ville gå til politiet. Faktisk siger 26%, at de sikkert ville ignorere krænkelsen (Project

DeShame 2018,4). Kun 24% ville søge hjælp hos en rådgivning og på trods af, at store dele af det forebyggende arbejde foregår i skolen, så ville kun 15% vælge at tale med en lærer om det. De barrierer, som blev fundet medvirkende til, at de unge valgte ikke at søge hjælp hos voksne eller anmelde krænkelsen, var, primært, at det var pinligt, at de var usikre på, hvordan sagen blev grebet an, at de var bange for, at det ville få krænkerne til at gøre gengæld eller at de følte, at det var deres egen skyld (Project DeShame 2018).

Jeg spurgte i interviewet de unge ind til, hvordan de ville reagere, og deres første indskydelse var at kontakte politiet. Dette svar blev dog hurtigt fejet af banen med kommentaren om, at politiet alligevel ikke havde ressourcer til det og derfor ikke ville hjælpe. For de fleste gjaldt det, at de ville tale med vennerne om det, og en enkelt ville ringe til krænkerens forældre, idet hans erfaring var, at mødre var gode til at tage hånd om den slags sager. En enkelt nævnte børnetelefonen og en anden en klasselærer (Unge, Bilag 5,34-35). Deres forældre blev ikke nævnt før jeg spurgte dem ind til, hvorvidt de ville tale med dem om det. Her var alles første indskydelse, at det ville de. Dog sagde en af pigerne umiddelbart efter:

> *"Det er da også pinligt at sige til sine forældre, 'Ej jeg har sendt det her nøgenbillede til en, han tog et screenshot. [...] Ja [griner]. Altså alle har et nøgenbillede af mig lige nu, hvad skal jeg gøre?'"* (Pige, Bilag 5,35).

Dette blev dog mødt af en af drengene, som pointerede, at:

> "*Det er bedre end hvis de alligevel finder det på online medier eller, det er rimelig nederen*" (Bilag 5,35).

Der endte derfor også med at være enighed omkring vigtigheden af forældrenes inddragelse. På størstedelen af områderne, på nær forældreinddragelsen, stemmer de unges svar i interviewet næsten overens med de adspurgte i DeShame undersøgelsen. Det bekymrende er dog den fjerdedel af sager, som potentielt, jf. DeShame undersøgelsen bare ignoreres. Her kan der eksistere mange sager, som unge tackler alene, fordi de ikke forstår deres egen offerrolle. Mai pointerer, at de i Red Barnet ser igen og igen, hvordan skylden placeres på den krænkede, som i en interaktion har delt deres egne billeder eller videoer med andre, og ikke på dem, som faktisk misbruger disse. Hun understreger i den sammenhæng, at hos Red Barnet er der ikke nogen tvivl om, at det aldrig er den

krænkedes skyld. Mai sammenligner her krænkelsen med diskussionen om voldtægtsofre, som ramte medierne få år tilbage:

> "*...vi jo heldigvis også kommet væk fra at piger som har oplevet voldtægter, bare kunne have ladet være med at tage sådan en kort nederdel på ikke?*" (Mai, Bilag 8,15).

I DeShame undersøgelsen problematiserer de, at

> "*For mange unge er digitale sexkrænkelser dog indlejret i deres digitale liv og til dels normaliseret og forventet. Krænkelserne opstår som en del af dynamikken i deres vennegruppe og i intime relationer*" (Project DeShame 2018,1).

Idet krænkelserne normaliseres, kan det betyde, at endnu flere faktisk undlader at søge hjælp, fordi de ikke oplever deres situation som unormal, og ikke forstår situationens alvor. Teoretisk kan det sammenlignes med en omvendt afvigelses forståelse. Hvor individer normalt modtager et afviger markant for at have overtrådt normer eller regler (Becker 2005:29), interagerer de unge i et rum, hvor reglerne er så utydelige, at det ikke er normbryderen der stemples, men den som får skylden herfor. Dette scenarie præsenteres også af Goffman, som beskriver, at publikum og optrædende kan drage tvivl om den som defineres som skyldig i en tragedie (Goffman 1959,14-16). At en tragedie ikke forstås som unormal, betyder dog ikke, at den der forstås som skyldig, den krænkede, ikke føler tragediens virkning. Mai gør derfor også klart, at en del af det forebyggende arbejde, som de laver i skoletjenesten er, at hjælpe de unge til at definere, hvad sexkrænkelser er, hvilke konsekvenser de kan have og hvor man søger hjælp. Hun forklarer, at det digitale er så stor en del af de unges hverdag og målet er derfor ikke at tage det fra dem, eller få dem til at holde op med at interagere med intime billeder og videoer, men at få dem til at forstå egne og andres grænser når de deltager i sådanne interaktioner:

> "***...****det vi har fokus på i vores undervisningsmateriale, det er dels, hvad er digitale sexkrænkelser, fordi altså vi har en formodning om, at hvis man ved hvad en digital sexkrænkelse er, så er vil der også være en større chance for at man søger hjælp hvis man har været udsat for det, og måske ved man ikke at det man har oplevet er en krænkelse. [...]. Det der med at arbejde med hvad digitale sexkrænkelser er, skulle jo også gerne få en til at tænke over, hvordan, har jeg egentlig selv en adfærd som kunne krænke andre. "* (Mai, Bilag 8,12).

Ligesom anerkendelse kan ske i interaktion med intime billeder, kan anerkendelse dermed også findes, når tillidsbrud er opstået, og intime billeder/videoer er havnet i uønskede kontekster. Både selverkendelsen og andres erkendelse af, at der er foregået en krænkelse, er vigtig. Som tidligere beskrevet, kan digitale sexkrænkelser føre til stigmatisering, som kan medvirke til mobning, eksklusion og dårligt selvværd etc. Anerkendelse kan her eksistere i den efterfølgende behandling som den krænkede oplever i de sociale kontekster, hvor krænkelsen er sket. Eksempelvis ved, at den krænkede støttes frem for krænkeren, og derved ikke mister den solidariske anerkendelse fra de omkringværende relationer samtidig med, at den private anerkendelse så vidt muligt opretholdes. Ligeledes kan den eksistere i den hjælp som den krænkede modtager fra venner eller andre sociale relationer, som forsøger at mindske eller stoppe krænkelsen af den retslige anerkendelse. Mai forklarer her omkring et af de emner, som de arbejder med i skolerne, kaldet *bystander effekten*:

> *"...at være bystander, at være tilskuer til at andre bliver krænket, eller måske modtage et billede der er delt uden samtykke. Og hvad er det så man gør, skal man sende det videre eller skal man slette det, og skal man i det hele taget gribe ind hvis man ser at andre blive krænket?"* (Mai, Bilag 8,12).

Hertil tilføjer hun:

> *Og det samme med det her med bystander effekten, hvor der også er meget fokus på fællesskabet og den måde vi egentlig deler på her, og hvordan vi tager hånd om hinanden*" (Mai, Bilag 8,12).

Hermed understreger Mai vigtigheden i at forstå den etiske og moralske rolle, som alle individer har, også på de digitale medier, og forståelsen af den betydning, som reaktionerne har, når krænkelser opstår. De individer, som bevæger sig omkring den krænkede, har en afgørende rolle i bestemmelsen af, hvor skylden placeres, og dermed også om individet formår at få den rette hjælp til at afhjælpe problemet. Red Barnets tilgang til de unge kan dermed ses som et forsøg på at skubbe til forståelserne af, hvilke kategorier - den krænkede, krænkeren, by standeren, fagpersoner, forældre - som bærer skylden i sager om digitale sexkrænkelser. Dertil samtidig en styrkelse af de normer som bør eksistere på de sociale medier, som beskytter de unges retslige anerkendelse. Set i lyset af de unges udtalelser omkring piger, som risikerer at falde under kategorien *luder*, og de mange undersøgelser, som peger på, at det er den krænkede, som lider de største konsekvenser, synes de nuværende kategoriseringer ikke at tage højde for hverken det retslige aspekt, eller den acceleration,

som eksisterer på de sociale medier. Ved at skabe forståelse for den skade man som krænker og bystander er med til at påføre et andet menneske, og derved overføre etik og moral fra den fysiske verden over i den digitale verden, forsøger Red Barnet at ændre disse kategorier, som i øjeblikket synes blot at krænke den krænkede yderligere.

Hun fortæller her, at de ofte søger at lade de unge reflektere sammen og lære af hinanden, og lade de store børn vejlede de yngre elever i netadfærd:

> "***...****nogen gange så virker det rigtig godt den her ung til ung eller barn til barn kommunikation. Særligt når det handler om det digitale, så kan man nogen gange godt have det sådan lidt, at de voksne de ved faktisk ikke rigtig en skid om det her alligevel, så sådan hvorfor er det egentlig dem der skal fortælle os det*" (Mai, Bilag 8,13)

Netop det, at de voksne ikke ved nok om de digitale medier, er ofte en udfordring, som kan gøre det svært for de unge, at snakke med voksne om de problematikker som de oplever i den digitale verden. Der ses derfor en udfordring som knytter sig til generationers viden om arenaer, som besværliggør en naturlig social dannelse af børn og unge.

8.2.2 Generationernes udfordring

Tilbage i 1916, skrev John Dewey, amerikansk filosof, pædagog og samfundskritiker, omkring læring og samfundets udvikling, at denne netop består i en overlevering fra den ældre generation til den yngre. Her problematiserer han, at samfundet, allerede på daværende tidspunkt, er blevet så komplekst, at traditionel læring gennem observation, leg og social deltagelse ikke længere var tilstrækkelig, hvis samfundet fortsat skulle rumme den opnåede kompleksitet. Dette beskrev han som grunden til at skolerne blev etableret, for netop at give de unge adgang til de mange resultater og ressourcer, som ellers ville være gået tabt (Dewey 1916, 29-30,41). Denne forståelse er stadig gyldig den dag idag. Udfordringen er dog, at store dele af den læring som de unge skal opnå, sker digitalt, i en verden hvor det er de unge og ikke de voksne som er eksperterne (Red Barnet 2017,11). Her problematiserer Mai, at det ikke må afholde voksne i at lære børn og unge om hvordan de færdes på nettet:

> "***...****der hvor det nogen gange går galt for forældre og for fagpersoner, det er, at de tænker at børnene og de unge de er så dygtige til alt det her digitale, de kan meget mere end jeg kan [...] Og det der så går galt det er jo, at man tænker at børn og unge har de samme sociale*

> *kompetencer som voksne mennesker har. Og det betyder jo ikke, altså voksne mennesker laver også idiotiske ting på nettet, men børn og unge de har nogle lidt andre forudsætninger. [...] deres hjerner er jo ikke færdigudviklet endnu. Og ligesom vi heller aldrig nogensinde ville slippe børn fri alene ude i trafikken, så bør vi heller ikke bare slippe dem ud i den digitale arena, uden at give dem nogle guidelines og i nogle tilfælde også følge med*" (Mai, Bilag 8,15).

Bare fordi børn og unge ved mere om de digitale arenaer end de voksne, betyder ikke, at de besidder kompetencerne til at agere hensigtsmæssigt heri. I kraft af at mange af de digitale arenaer, ligesåvel som de fysiske, er sociale, er det vigtigt at de unge lærer at agere hensigtsmæssigt heri. Mai understreger dermed, at de digitale handlekompetencer ikke er nok (tekniske kompetencer), de unge må ligeledes lære at besidde sociale handlekompetencer, også digitalt. Hos Red Barnet understreger de derfor vigtigheden af at lære, og besidde, sociale digitale handlekompetencer (Bilag 8,15):

> "*...det er ligesom et udtryk for at vi skal have de gode sociale handlekompetencer med over i den digitale arena, og det er altså voksnes ansvar, og give børn de kompetencer*" (Mai, Bilag 8,16).

For at finde frem til, hvorvidt lærere og forældre faktisk tog ansvar for at give de unge disse kompetencer, blev de unge spurgt ind til, hvilke voksne de snakkede med om de digitale medier. Her fortalte de, at lærerne i høj grad blandede sig i hvad der foregik på de sociale medier, og endda tog samtaler med elever, hvis de var opmærksomme på opslag som syntes upassende (Bilag 5,31). Det var derimod kun ca halvdelen af de deltagende unge, som tilkendegav at de snakkede med deres forældre om det. Der synes at være en en skarp opdeling, hvor der enten blev snakket meget om digitale medier i hjemmet, eller slet ikke (Unge, Bilag 5,31-32). Ved spørgsmål om hvorfra de besidder deres viden om konsekvenser, hvilke konsekvenser deling af intime billeder kan have, henviste samtlige unge til de mange skræmmehistorier, såsom umbrella sagen, som har vundet frem i den seneste tid, har i høj grad gjort de unge opmærksomme på de risici og udfordringer, der eksisterer når billeder deles digitalt (Unge, Bilag 5,32 /Mai, Bilag 8,14). DCUM beretter også om, at unge er blevet dygtige til at anvende privatindstillinger som beskyttelse herimod. De unge fremhæves endda som ofte værende bedre til at beskytte sig selv end deres forældre (DCUM 2016B,14).

Red Barnet understreger dog, at det er vigtigt, at voksne omkring børn og unge, ved hvordan de skal håndtere digitale problematikker (Red Barnet 2017,11), og at det er vigtigt, at de voksne viser interesse i de unges liv, også digitalt (Mai, Bilag 8,16). Dette fordi, de ofte oplever i deres SletDet rådgivning, at det bliver en barriere for de unge, at skulle fortælle deres problemer til en voksen, hvis de først skal til at forklare hvad eksempelvis Snapchat er, for de bagefter kan fortælle om det seksuelle, som i forvejen kan være svært at tale om (Mai, Bilag 8,5). På SletDet, kender de til de digitale arenaer, og da de dertil er en anonym rådgivning, kan det gøre det nemmere at tale om det seksuelle, men i og med at det i deres rådgivning ofte er unge under 18 som ringer eller skriver, så kræver det at voksne i barnets nærmiljø indblandes i problematikken, for at den unge kan få den nødvendige hjælp. Derfor består en stor del af deres arbejde også med, at at skabe grobund for, at åbne en samtale mellem den unge og en given voksen (Mai, Bilag 8,6). Her kan tales om det Balvig og Holmberg definerer som *social pejling*. Social Pejling kan beskrives som det at guide individer i en given retning, med det formål, at klarlægge de faktiske normer, overfor de oplevede normer (Balvig & Holmberg 2014:16). En metode de anvender til at sikre denne samtale bidrager til at hjælpe den unge, og ikke til at skabe yderlige skyld og skam er at udforme en mail omkring deres samtale med den unge, som den unge kan medbringe til den voksne. Ved gennem mailen at forklare den voksne om problematikken, og sikre, at de sociale kategorier som identificeres gennem den voksnes forholden sig til denne problematik, ikke identificerer den krænkede som problemet. På den måde er de gennem mailen med til at pejle den voksne mod et ønsket outcome (Mai, Bilag 8,6/Balvig & Holmberg 2014,16).

Hun understreger i dette henseende, at hun oplever

> "*....et enormt behov for, at vi ligesom alle sammen ved, at digitale krænkelser er virkelige krænkelser, de har virkelige konsekvenser*" (Mai, Bilag 8,15).

Her henviser hun til, at skolerne skal blive bedre til at tænke det digitale ind i deres trivselse og mobbestrategier, og starte tidligt med at give børn sociale digitale handlekompetencer. Mai pointerer, at hun oplever, at der er blevet arbejdet meget med det det seneste år, men understreger at vi som samfund bliver nødt til at fortsætte med dette arbejde, og at det sociale arbejde dertil er nødt til at blive bedre til, at forebygge skaden, i stedet først at hjælpe når skaden er sket (Mai, Bilag 8,16). Dette sociale arbejde er dog ikke placeret hos skoler eller organisationer alene, det er alles ansvar (Mai, Bilag 8,16). Jf. Dewey (Dewey 1916,29), må de voksne dermed tage ekspertrollen

tilbage, og give børn og unge de nødvendige handlekompetencer, for ikke at ressourcer og generelt almen adfærdsforståelse går tabt for samfundsstrukturer og den menneskelige forståelse.
Mai understreger her, at de i Red Barnet også selv fremadrettet har et stort arbejde, med at oplyse de unge om SletDet, så langt flere kender rådgivningen, og kan søge hjælp, hvis de udsættes for digitale sexkrænkelser (Mai, Bilag 8,8).

Kap 9: Konklusion

Store dele af de unges liv, eksisterer i dag på de sociale medier, hvor de dagligt interagerer med hinanden og andre på henholdsvis offentlige og private platforme. Her er billeder og videoer blevet en af de mest anvendte interaktionsformer. For både de offentlige og de private platforme, gælder det, at disse billeder jf. Jenkins, kan forstås som en del af en identifikationsproces, foretaget ud fra samfundsbestemte kategorier. Gennem vished om disse kategorier, søger individer, gennem den kropslige iscenesættelse, at styre andres indtryk. Det er med udgangspunkt i denne forståelse, at unges interaktion med egne intime billeder og videoer forstået på baggrund af unges identitets- og kropsforståelser, er blevet undersøgt.

Her kan det på baggrund af den udførte undersøgelse, konkluderes, at idealet om den perfekte krop, i dag i høj grad er et seksualiseret ideal, som synes at påvirke de unges kropsforståelser i en grad, hvor interaktion kommer til at handle om en balance mellem kontrol og kontroltab. Disse kropsforståelser kommer til udtryk i den måde hvorpå den kropslig intimitet udtrykkes i forskellige former for interaktioner.

På medier såsom instagram, besidder de unge en stor kontrol i forhold til det selvbillede som fremstilles. I kraft af, at de selv kan styre faktorer såsom poseringen, konteksten og vinkel, kan de her i høj grad påvirke det indtryk som andre er i stand til at observere. Her deler flere unge gerne eksempelvis badetøjsbilleder og lignende. I mere afgrænsede fællesskaber, var flere af de unge ligeledes villige til at dele mere udfordrende billeder med en høj grad af intimitet. Modsat står det dog til, så snart de unge træder uden for det digitalt kontrollerede rum. Her fremstår de unge enormt blufærdige, og særligt pigerne undlader eksempelvis at gå i bad i selskab med andre, fordi de oplever det som ubehageligt at blive kigget på. Denne blufærdighed kan skyldes et misforhold til egen krop, grundet den meget begrænsede adgang til normale kroppe, op imod den høje

eksponering for perfekte kroppe, som de unge oplever. Ligeledes kan det ses som et forsøg på at balancere mellem både at skulle være seksuel, som pigerne i musikvideoer og på TV, og samtidig tilbageholdende og pæn. Behovet for kropslig kontrol, yder dermed i høj grad indflydelse på deres forståelse af deres egen og andres kroppe, hvor succes gøres op i evnen til at kunne balancere mellem disse kropslige identiteter. Her medvirker indstillinger på medierne, redigeringsmuligheder og muligheden for at tage billeder evt kun af de dele af kroppe, som synes at opfylde idealet om perfektion, at de unge kan udstråle succes udadtil.

For at få et succesfuldt liv, må man opnå kropslig anerkendelse fra andre. På de offentlige platforme kommer dette til udtryk gennem likes og følgere. Her fortæller de unge, at det ofte er de frække billeder der får flest likes, og at mange derfor deler disse. I de private sfærer kommer dette til udtryk ved eksempelvis sexting, eller gennem sjove billeder som deles med venner og veninder. Foruden den anerkendelse som her kan opnås, bygger disse private interaktioner ligeledes på en tillid, idet kontrollen delvist opgives. Individer er stadig i stand til at bestemme hvad der fremgår på billedet, men i kraft af at en tæt relation kan medvirke til større tryghed, og mindre indtryksstyring, kan der her også søges mere intime former for anerkendelse, som ikke søges andre steder. Sexting som interaktion, kan eksempelvis i disse henseender have flere funktioner. For nogle er det et led i en flirt eller kæresteforhold, hvor man er seksuelt tiltrukket af hinanden. Sexting kan her ses som en form for behovsudsættelse/opfyldelse eller seksuel eksperimenteren. I andre tilfælde er det et værktøj til at udsætte eller stoppe et pres fra en interaktionsdeltager, om reel fysisk seksuel interaktion. For de unge, kan deres seksuelle eksperimenteren i flere tilfælde, trods en fare for kontroltab, derfor synes mindre risikofyldt på nettet, hvor de i højere grad oplever at have meget eller nogen kontrol.

Problematikken er ikke at de unge anvender intime billeder af deres kroppe i deres kommunikation, eller at dette gøres digitalt. Problematikken er, at disse billeder let misbruges, enten som hævn, eller som en del af en spøg eller mobbestrategi. Når disse billeder havner på nettet, så kan de være enormt svære at slette igen, og dertil kan det få enorme konsekvenser for den krænkedes trivsel, selvtillid og sociale tilhørsforhold. Hertil kommer, at mange unge slet ikke er klar over at der er tale om en krænkelse, og bærer rundt på følelser af skam over deres egen krop og eksponeringen af den.

Det er dog værd at huske, at langt fra alle unge interagerer med intime billeder. Spørgsmålet er dog, om der er enighed om hvad intime billeder er. Inkluderes badetøjs billeder i denne forståelse, og andre billeder som for de unge er delt med et tvist af humor, så kan dette tal vise sig at være langt højere. Denne undersøgelse kan i sig selv derfor ikke sige noget om hvor omfattende denne tendens er. Dertil er der peget på flere potentielle problematikker, såsom at seksualundervisningen i skolen og det generelt øgede sundhedsfokus i samfundet, kan medvirke til en fastholdelse af de kropsidealer, som i høj grad synes at påvirke unges følelse af kropslig utilstrækkelighed, og får den til at søge online i deres seksuelle eksperimenteren. I det flere af de unges forståelser, synes at stemme overens med flere lignede svar i større undersøgelser, synes informanternes bidrag da mere eller mindre repræsentativt. Det kan dog ikke udelukkes, at en anden geografisk placering, etnisk sammensætning eller lignende ville medvirke til andre svar. Hvad undersøgelsen dog med sikkerhed kan sige noget om er, at det sociale arbejde, som i denne sammenhæng inkluderer alle voksne som befinder sig omkring børn og unge, både lærere, forældre og andre fagpersoner, har et vigtigt job i ikke at lade de unges ekspertviden komme i vejen for at samtale med dem omkring deres færden på de sociale medier. Dertil at sikre, at de unge besidder de nødvendige handlekompetencer, også i den digitale verden, så de unge lærer at passe bedre på dem selv og hinanden, og til slut også at vende den kategoriske forståelse af den krænkede som den der bærer skylden for den digitale sexkrænkelse, og flytte skylden hen på den eller de som krænker.

Kap 10: Referenceliste

- **Aarhus Universitet** (2012, 4. juli), "Indførelsen af selsualoplysning i Folkekolen 1970", Danmarkshistorien.dk. Lokaliseret på http://danmarkshistorien.dk/leksikon-og-kilder/vis/materiale/indfoerelsen-af-seksualoplysning-i-folkeskolen-1970/?no_cache=1&cHash=73271517c7b84974f92099e58bd36281
- **Allardt E.** (1973). Att Ha Att Älska Att Vara . Om välfärd i Norden, Argos Förlag AB, Lund, Sverige
- **Balvig & Holmberg** (2014), Flamingoeffekten-. Sociale overdrivelser og sociale pejling, Jurist og Økonomforbundets Forlag
- **Becker, H. S**. (2005). Outsidere – Studier i afvigelsessociologi, Hans Reitzel Forlag, København
- **Bloksgaard, L. & Andersen, P. T.** (2012). Kapitel 1 Fokusgruppeinterviewet - når gruppedynamikken er redskabet, i Jacobsen, Michael Hviid & Jensen, Sune Qvotrup (red) *Kvalitative udfordringer.* Hans Reitzels Forlag. København
- **Collin, F.** (2012) Socialkonstruktivisme, i Jacobsen, M. H., Lippert-Rasmussen, K. & Nedergaard, P. (red.) *Videnskabsteori i Statskundskab, Sociologi og Forvaltning*. Hans Reitzels Forlag, 2. udgave, København
- **Dahler-Larsen, P.** (2005). Dokumenter som objektiveret social virkelighed, i Järvinen, M. & Mik-Meyer, N.(red.) *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv*. Hans Reitzels Forlag, København
- **Det Etiske Råd** (2017) "Kropumulig - om sundhed, skønhed og selvværd" Lokaliseret på: http://ipaper.ipapercms.dk/dketik/DER/2017/efu-2017-kropumulig/?page=2
- **DCUM** (2016A), Dansk Center for Undervisningsmiljø, *Forebyg og bekæmp deling af krænkende materiale - Inspirationsmateriale til ungdomsuddannelser*. Lokaliseret på: https://www.emu.dk/sites/default/files/Forebyg%20og%20bekæmp%20deling%20af%20krænkende%20materiale.pdf
- **DCUM** (2016B), Dansk Center for Undervisningsmiljø, *Hvordan har du haft det på internettet i dag? - DCUM rapport om digital mobning*. Lokaliseret på: http://dcum.dk/media/1223/dcum-rapport-digital-mobning.pdf Set d.
- **Dewey, J.** (1916). Demokrati og uddannelse, Klim, Århus

- **Doverborg, E. & Samuelsson, I. P.** (2003). At forstå børns tanker - Børneinterview som pædagogisk redskab, Hans Reitzels, København
- **Ejrnæs, M. & Monrad, M. (2013).** Teorier om sociale problemer, i Guldager, J. & Skytte, M. (red.) *Socialt Arbejde - teorier og perspektiver*. Akademisk Forlag, København
- **Elmhøj**, J. (2016). "Seksualundervisning er vigtigere end nogensinde", Information. Lokaliseret på: https://www.information.dk/debat/2016/02/seksualundervisning-vigtigere-nogensinde
- **Esmark, A., Laustsen, C. B. & Andersen, N. Å**. Socialkonstruktivistiske analysestrategier - En introduktion, i Esmark, A., Laustsen, C. B. & Andersen, N. Å. (red.). *Socialkonstruktivistiske analysestrategier.* Roskilde Universitetsforlag/Samfundslitteratur 2005. Frederiksberg
- **Filges T**. (2005) Kroppen som monitor - at være ung i en kropskultur, i *Center for Ungdomsforskning ved Learning Lab Denmark*, DPU, "Ungdomsforskning - Krop og kultur", Årg. 4, nr. 1 - april 2005 Lokaliseret på https://www.cefu.dk/media/32701/nummer1_2005.pdf
- **Goffman, E.** (2009) *Stigma - Om afvigerens sociale identitet.* Samfundslitteratur, 2. udgave. Frederiksberg
- **Goffman, E.** (1959). The presentation of self in everyday life. New York: Doubleday
- **Goffman, E.** (1959). Vore rollespil i hverdagen. Pax Forlag A/S, Norge
- Hansen, N. M. (2005). De eftertragtede kroppe, i *Center for Ungdomsforskning ved Learning Lab Denmark*, DPU, "Ungdomsforskning - Krop og kultur", Årg. 4, nr. 1 - april 2005 Lokaliseret på https://www.cefu.dk/media/32701/nummer1_2005.pdf
- **Harboe, T.** (2006) "Kap. 4: Kvalitative og kvantitative metoder". I *Indføring I samfundsvidenskabelig metode*. Frederiksberg: Forlaget Samfundslitteratur, pp. 31-39 http://dannelse.pbworks.com/f/Harboe,+Thomas+(2006)+Kvalitative+og+kvantitative+metoder.pdf
- **Hutchinson, G.S. & Oltedal, S**. (2006). Modeller i socialt arbejde. Socialpædagogisk Bibliotek, Hans Reitzels Forlag, 2. udgave, København
- Hølge-Hazelton B.(2005) Tendenser i forbindelse med unges kropslighed, i *Center for Ungdomsforskning ved Learning Lab Denmark*, DPU, "Ungdomsforskning - Krop og kultur", Årg. 4, nr. 1 - april 2005 Lokaliseret på https://www.cefu.dk/media/32701/nummer1_2005.pdf

- **Jenkins, R.** (2006). Social identitet, Academica, Aarhus
- **Kristiansen, S. & Krogstrup, H. K.** (1999). Deltagende observation - En introduktion til en forskningsmetodik, Hans Reitzels Forlag, København
- **Mik-Meyer, N & Järvinen, M** (2005). "Indledning: Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv", i Järvinen, M. & Mik-Meyer, N. (red.) *Kvalitative metoder i et interaktionistisk perspektiv*. Hans Reitzels Forlag, København
- **Munk-Petersen, T.** (2011) Danske unge bliver mere puritanske, D. 16. Juni 2011, Berlingske. Lokaliseret d. 30. Juni. på: https://www.b.dk/nationalt/danske-unge-bliver-mere-puritanske
- **Nielsen, H. S.**(2009): Udforskning af børneperspektiver i dialog mellem børn og forsker, Tidsskrift for Socialpædagogik, 23:13-21
- **Project DeShame** (2017) Young people's experiences of online sexual harassment - A cross-country report from December 2017. Lokaliseret på http://www.childnet.com/ufiles/Project_deSHAME_Dec_2017_Report.pdf
- **Project de Shame** (2018), Unges erfaringer med digitale sexkrænkelser - Resumé af danske resultater. Lokaliseret på https://redbarnet.dk/media/4065/deshame-unges-erfaringer-med-digitale-sexkraenkelser-red-barnet.pdf
- **Ravn, J.** (2016) *Intime billeder og forebyggelse i skolen*. Lokaliseret på: http://cfdp.dk/intime-billeder-og-forebyggelse-i-skolen/
- **Ravn, J.** (2017) *2017 handlede mest om nudes, mobilpolitik og negative fællesskaber.* Lokaliseret på: https://cfdp.dk/2017-handlede-mest-om-nudes-mobilpolitik-og-negative-faellesskaber/
- **Red Barnet** (2016). *Når børn og unge deler intime billeder på nettet*. Lokaliseret d 14. Januar 2018 på: https://redbarnet.dk/media/1591/naar_boern_og_unge_deler_intime_billeder_paa_nettet.pdf
- **Red Barnet** (2017) "2016 Årsrapport: Red Barnets indsats – mod seksuelle overgreb mod børn – for tryg brug af sociale medier" Lokaliseret på: http://stopdigitaleovergreb.nu/redbarnet/wp-content/uploads/2017/05/Årsrapport-2016-RedBarnet.pdf
- **Riis, O.** (2005). Samfundsvidenskab i praksis - Introduktion til anvendt metode, Hans Reitzels Forlag, København

- **Sørensen A. D. & Knudsen S. V** (2006). Unge, køn og pornografi i Norden – Slutrapport. Nordisk Ministerråd, København 2006
- **Sørensen, H.** (2014). "Jeg tror bare, Facebook er det, man gør som ung". *Børneindblik: Analysenotat fra Børnerådet nr. 3/2014,* 1. Årgang, 4. apr. 2014. Børnerådet. Lokaliseret på: http://www.boerneraadet.dk/media/45316/Boernindblik32014.pdf
- **Sex & Samfund,** Køn, krop og seksualitet, på Sex & Samfunds hjemmeside. Lokaliseret på https://sexogsamfund.dk/Køn-krop-seksualitet
- **Tanggaard, L. & Brinkmann, S**. (2010). Interviewet: Samtalen som forskningsmetode, i Tanggaard, L. & Brinkmann, S. (red.). *Kvalitative Metoder - En grundbog*. Hans Reitzels Forlag, København
- **Undervisningsmiljøloven** (2017), Kap. 1 §1b Trivsels- og antimobbestrategi: https://www.retsinformation.dk/Forms/R0710.aspx?id=188636 §1b
- **Ungeprofilundersøgelsen** (2016), "Ungeprofilundersøgelsen 2015 - Pilotrapport om danske unges sundhed og trivsel, sociale kapital, brug af rusmidler samt kriminalitet og risikoadfærd" Lokaliseret på: https://www.skolesundhed.dk/Files/CMS/Ungeprofilundersøgelsen%202015%20Endelig%20rapport.pdf
- **UVM** (2009) Fælles mål 2009 – Sundheds- og seksualundervisning og familiekundskab, Undervisningsministeriets håndbogsserie nr. 23 – 2009
- **Vitus, Kathrine** (2015) "Dårlige blikke" og social foragt – affektive praksisser i unges udsathed. Kapitel 29 i Torsten Erlandsen; Niels Rosendal Jensen; Søren Langager; Kirsten Elisa Petersen (red.) *Udsatte børn og unge – en grundbog*. Copenhagen: Hans Reitzels Forlag. S. 366-375
- **Willig R.** (2003), i Honneth A.'s *Behovet for anerkendelse*. Hans Reitzels Forlag, København